

Gatubarnen

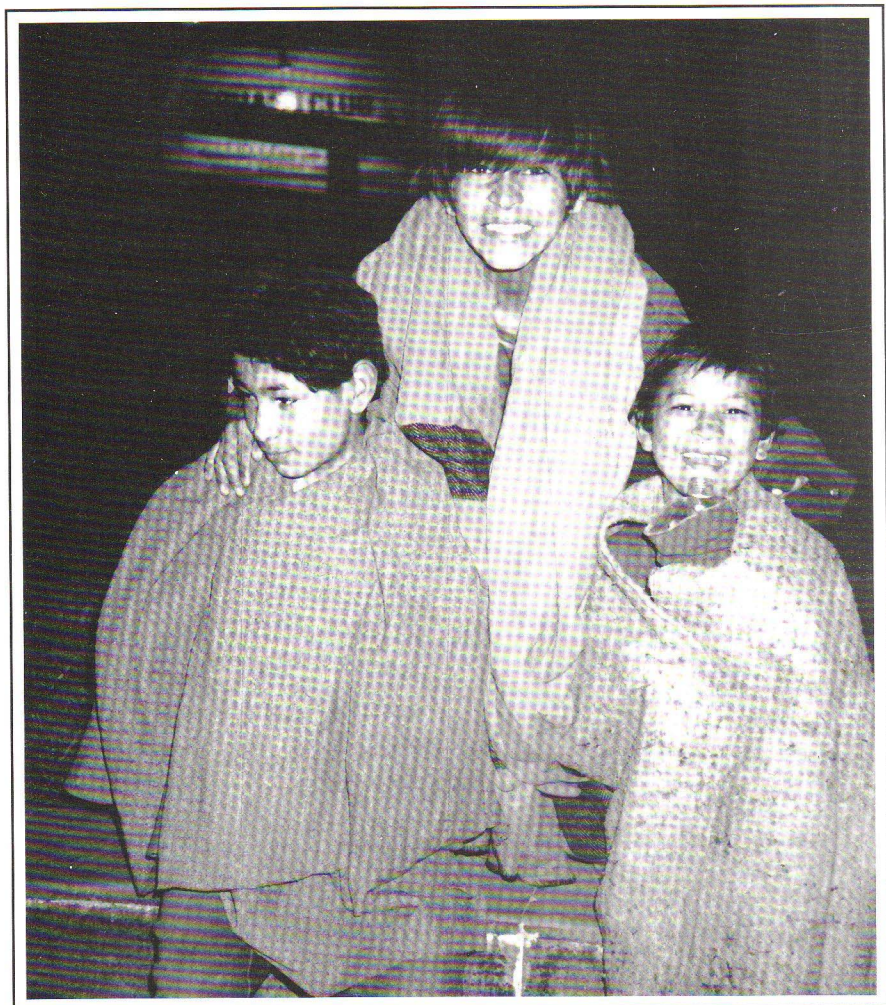
Angår de oss ?

Hoppets Stjärna vill ge gatubarnen ett nytt liv !

Hoppets Stjärna bedriver uppsökande verksamhet för att ge gatubarn en chans till ett nytt liv borta från gatan.

Samtidigt bedriver Hoppets Stjärna ett vidsträckt förebyggande arbete bland familjer i slum och fattigdom, för att förhindra att barnen blir gatubarn.

Genom detta informationshäfte vill Hoppets Stjärna ge Dig som läsare en chans att börja engagera Dig i gatubarnens sak. Barnen behöver oss!

" Gatubarnen är en av nycklarna till de underutvecklade ländernas framtid. De har en stark karaktär och med rätt hjälp kan deras egenskaper utvecklas till att de blir starka goda ledare i sina samhällen. Gör vi inget, kommer vi att hitta dem som de framtida ledarna för gerilla och mafia".

Steve Mickler
Hoppets Stjärnas representant
för gatubarnsarbetet i Colombia.

C Carlos

CARLOS

Carlos blick var beslöjad av kontaktlimmet han hade sniffat. Hans skor var trasiga, han var klädd i en gammal, smutsig tröja och luktade förfärligt. Sådan mötte jag honom när vi kom till mötesplatsen bakom Hotell Tequendama i Bogotá sent en fredagskväll. Gatubarnsgängen kom för att få varm choklad och ett tröstande ord från Hoppets Stjärnas gatubarnsarbetare. Barnen var duktiga på att sjunga och göra rörelser till olika sånger. De var inte heller så rädda som de varit från början. Ett litet förtroende hade hunnit skapas under dessa träffar. Vi kunde även bjuda in dem till vårt hus "Den andra vägen".

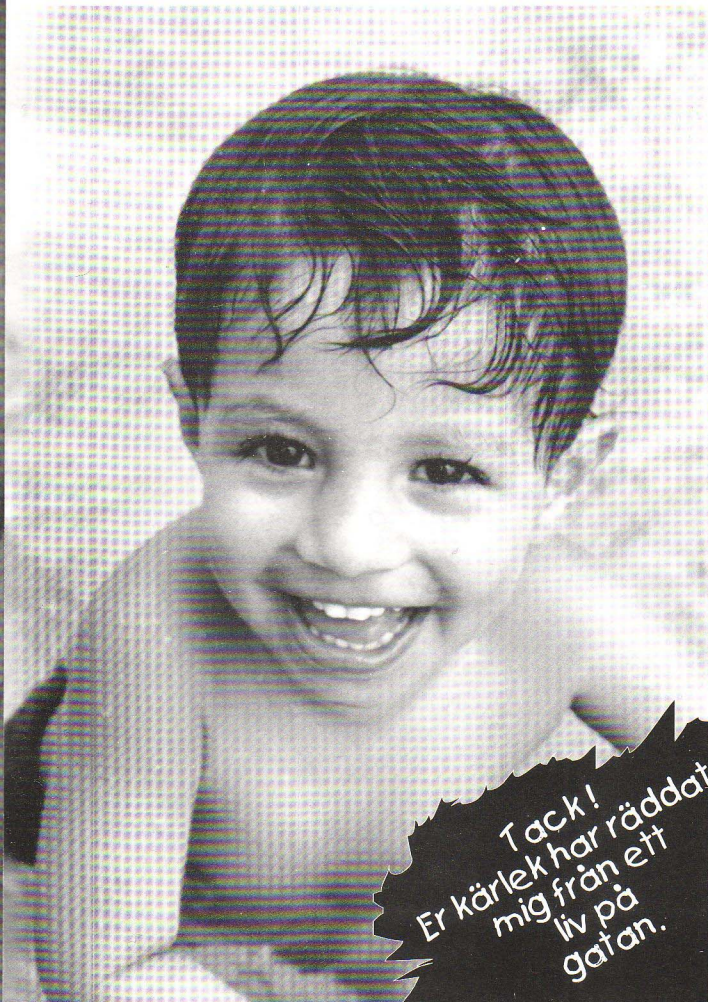
Carlos berättar att han hamnade på gatan därför att hans mamma brukade slå honom med ett järnrör. Även ett av hans syskon är gatubarn. Han tillhör ett gäng som bor i ett stort vattenrör. Carlos berättar att gänget aldrig tvingar honom att göra något han inte vill. Han får även behålla de pengar han tigger ihop själv.

Carlos tycker det är svårt att bo på gatan. Det värsta är när polisen kommer och tar dem till stationen. Då vet man inte vad som kan hända. Han tycker om att komma till gatubarnshemmet för där är det så god mat, säger han. Han berättar även att han brukar be till Jesus ibland. Han ber om en mamma och en pappa som bryr sig om honom och hans syskon.

JOHN ALEXANDER

John Alexander Londono föddes den 5 augusti 1991. Hans mamma försvann i maj 1992. Ingen vet om hon lever eller är död. Risken att John Alexander skulle hamna i misär var stor. Det fanns inget socialt skyddsnät som kunde ta hand om honom. Om inget hade gjorts skulle John Alexander hamnat på gatan. Istället fick han komma till ett familjehem som Hoppets Stjärna stödjer i Bogotá. Här har han fått växa upp med kärlek och värme.

JOHN ALEXANDER

Tack!
Er kärlek har räddat
mig från ett
liv på
gatan.

SANDRA PATRICIA

Hoppets Stjärna mötte Sandra Patricia i en park i Bogotá, Colombia då hon var helt hög på klister. En äldre dam i teamet försökte prata med henne och hennes kamrater, men de var borta i sina rus och hörde inget. Hoppets Stjärnas medarbetare kom ihåg ett bibelord som säger; "Mitt ord ska inte återvända till mig fåfängt." Vid tanken på det bibelordet började hon deklamera en psalm från Bibeln. Sandra Patricia bröt ut i gråt när hon hörde orden. Hon berättade att hemma hade de en Bibel. Mamman som var alkoholiserad brukade läsa högt ur den. Sandra kunde psalm 91 och 121 utantill, berättade hon. Hon stod upp framför Hoppets Stjärnas medarbetare och deklamerade hela psalmen felfritt. Ett ögonblick var det som om ruset var totalt borta från den 12-åriga flickan.

Hoppets Stjärna fick hjälpa Sandra Patricia bort från gatan. Hon fick stöd till att uppsöka sin mamma, som fortfarande var alkoholiserad, några dagar efter det första besöket. Mamman berättade att under ruset kvällen innan Sandra kom hem hade hon bitt till Gud och sagt: "Om inte min dotter kommer hem igen, kan du väl låta mig få dö." Nästa dag kom Sandra Patricia hem till mamman såsom genom ett under. Sandra Patricias mamma blev löst från sitt alkoholmissbruk och Sandra fick sin mamma tillbaka. De blev en återförenad familj. Sandra fick börja i skolan och mamman fick börja ett nytt liv tillsammans med sin dotter. Tänk att sådana solskenshistorier händer i verkligheten. Det lönar sig att göra något för gatubarnen. Vi kan vara med och förändra.

MOISES

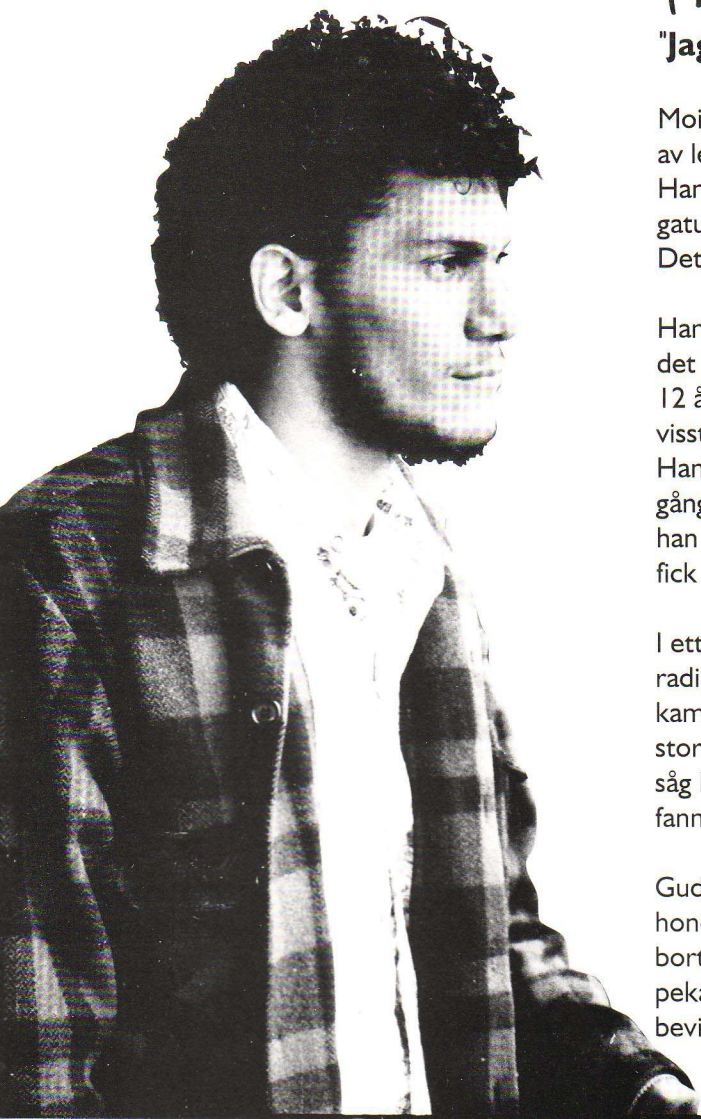
"Jag var själv ett gatubarn"

Moises Baena har själv varit gatubarn och tung narkoman. I dag är han en av ledarna för Hoppets Stjärnas gatubarnsarbete i Bogotá, Colombia. Hans arbetsfält är slumområdena och gatorna i Bogotá. Moises älskar gatubarnen på ett speciellt sätt. Kontakten han får med dem är unik. Detta kommer nog av att han själv varit som dem.

Han berättar att han började med marijuana som elvaåring. Snart blev det starkare och starkare droger. Han kom in i ungdomskriminalitet. I 11-12 år av sitt liv bodde han på gatan. Hjärnan fungerade inte så bra. Ibland visste han inte hur han hade kommit från en del av staden till den andra. Han kunde vara blodig och slagen utan att minnas vad som hänt. Många gånger försökte polisen ta Moises liv. Den sista gången var han säker att han skulle dö. Då bad han om att få läsa "Fader vår" innan de sköt. Detta fick han. När han öppnade ögonen efter bönen var poliserna borta.

I ett drogat tillstånd kom han en kväll att lyssna på ett kristet radioprogram från en kyrka i Bogotá. Han kämpade denna kväll sin sista kamp mot drogerna och begav sig ut i stan för att hitta kyrkan. Han stormade in i kyrkan framför alla fina, välklädda människor, som chockade såg hans vilda framfart fram till altarringen. Här ropade han att om det fanns en Gud måste han förändra hans liv.

Gud hörde Moises bön och befriade honom från drogerna och ledde honom in på en ny väg. I dag får Moises själv leda gatubarn på samma väg, bort från droger och kriminalitet. Han får ge dem kärlek och omsorg och peka på den som ändrade hans eget liv så radikalt. Han är själv ett levande bevis på att det finns hopp även för dem.

Gatubarnen Angår de oss?

Ett informationsmaterial från
hjälporganisationen
Hoppets Stjärna
Kärnsjö
890 54 Trehörningsjö

För att framställa detta material har Hoppets Stjärna
erhållit informationsbidrag från SIDA/SMR.

Text: Marita Einarsson, Sylvia Josefsson, Ing Mari Johansson
Texter omslag: Lennart Eriksson, Bjørg Farstad Eriksson
Redigering & Layout: Bjørg Farstad Eriksson
Foto: Lennart Eriksson

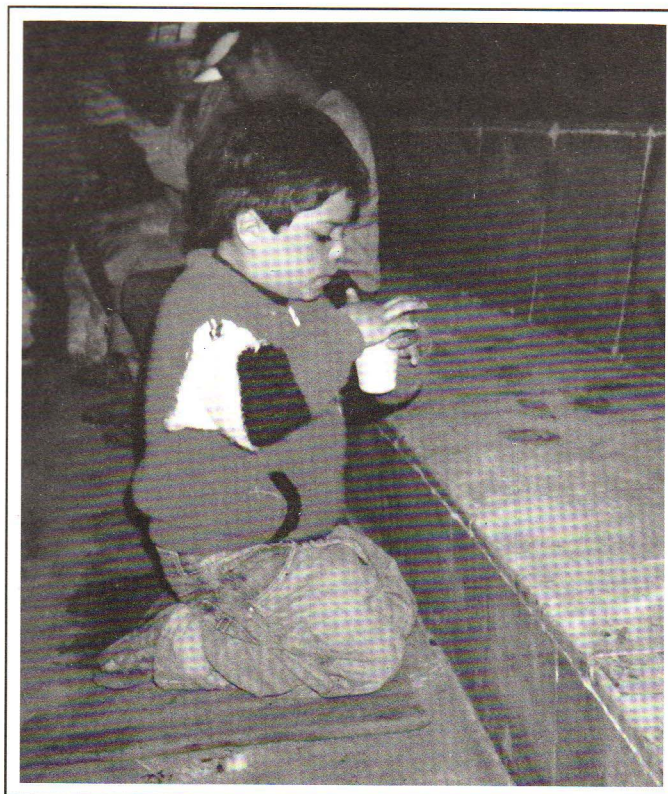

hoppets stjärna
starofhope.org

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I	
Inledning	1
II	
SYFTE	2
III	
VILKA ÄR GATUBARNEN?	3
Definition av gatubarn	3
Barnkonventionen	4
IV	
VARFÖR FINNS DET GATUBARN?	5
Fattigdom i u-länderna	5
Urbanisering - ett problem i u-länderna	5
Krigen skördar många offer	7
Aids	7
Gatubarn - inte bara ett u-landsproblem	7
Barnen får inte rum	8
V	
HUR LEVER DE PÅ GATAN?	9
Försörjning och utbildning	9
Påhittiga barn	9
Barn har rätt till lek	10
Barnarbete - ett utvecklingshinder	10
Gänget - den nya "familjen"	10
Camada och Gallada	11
Gatubarnsbarn - ett nytt problem	11
Droger - ett sätt att uthärda hunger och kyla	11
Den eviga halvsvälten	12
Utrensningen - sopar problemen under mattan	12
Dödsskvadroner - polisen de svagas försvarare	12-13
Uppfostringsanstalt eller fängelse?	13
Barnfängelser, Febem och Embuscada	14
VI	
PROSTITUTION ELLER SEXUELLT UTNYTTJANDE?	15
Pajsanjan - ett paradys för pedofiler	15
Lurade och utnyttjade	16
Ingen tillit till vuxna	16
VII	
GATUBARNEN ORGANISERAR SIG	17
Manthoc	17
Gatubarnens kongress	18
VIII	
ETT BARN ÄR ALLA BARN	19
IX	
LITTERATURLISTA	21
X	
PEDAGOGISKT MATERIAL FÖR BARNGRUPP	23

I. INLEDNING

Gatubarnen - en oskyddad, utsatt och hotad grupp av små människor. De blir fler och fler och kommer allt närmare och närmare oss. Vi ser dem på TV, vi läser om dem i tidningen, vi ser dem på våra utlandsresor och vi ser dem faktiskt här i vårt trygga Sverige.

Angår de oss, som svenskar, som kristna? Angår de mig?

Frågan om huruvida gatubarnen angår oss eller inte, är upp till Dig som tar del av vår information att avgöra. Du och jag kan vara en del av lösningen på problemet.

Tillsammans kan vi göra massor.

II. SYFTE

Vi sitter och ser dem på TV, vi sitter och läser om dem i tidningen, vi sitter och diskuterar om dem med varandra. Vi kan inte längre sitta och vänta på att något ska göras. Det hjälper inte med vackra ord för att rädda gatubarnen. Vi måste alla hjälpas åt.

Jag var hungrig

***Jag var hungrig och ni bildade en humanistisk förening
och diskuterade min hunger. Tack!***

***Jag var fångslad och ni smög lugnt ner till ert kapell i
den lugna stadsdelen och bad om min frigivning.***

Jag var naken och ni funderade "Var det kanske omoraliskt"?

Jag var sjuk och ni böjde knä och tackade Gud för er hälsa.

Jag var hemlös och ni predikade för mig om Guds kärleks beskydd.

Jag var ensam och ni lämnade mig ensam, för att be för mig.

***Ni ser så fromma ut. Ni verkar så nära Gud, men jag är fortfarande
hungrig och ensam. Jag fryser...***

(okänd författare)

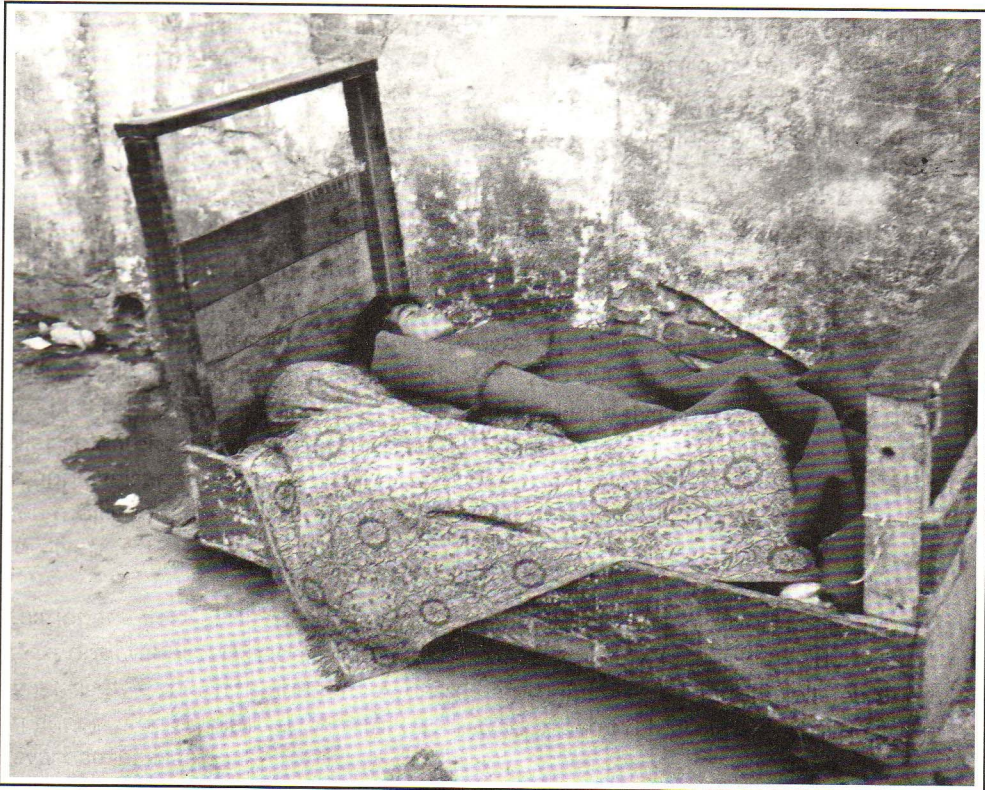
Aldrig förut har vi sett så många reportage om gatubarn på TV. Läst så många artiklar om dem eller skänkt så mycket pengar till dem. Men kanske kan vi göra mer. Det vi ser måste få beröra oss. Det är inte regisserade filmer med några välsminkade skådespelare vi ser. Det är verklighet för miljontals barn. Den enda verklighet de känner till.

Den första frågan man ställer sig är: Bryr jag mig egentligen om att någon annan lider? Det angår ju inte mig. Jag har det ganska bra och har faktiskt jobbat hårt för att komma upp till den standard jag har nu. Nästa fråga är: Kan jag låta bli att bry mig?

I detta arbete har vi valt att i första hand utgå från fyra frågeställningar:
Vilka är gatubarnen? Var finns de? Varför finns de? Vad kan jag göra för att hjälpa dem?

Det material vi fått fram om gatubarn vill vi gärna dela med oss av. Det är något som alla borde känna till. Både små och stora behöver kunskap om det. Därför har vi satt samman två material för att på bästa sätt nå både barn och vuxna. Ett av materialen, senare nämnt "Barngrupp", är i första hand anpassat för barn mellan sex och tolv år. I det beskriver vi på ett enkelt sätt gatubarnens situation och vad barnen kan göra för att hjälpa dem. Vår diabildserie lämpar sig bäst för tonåringar och uppåt. Inte för att den innehåller några speciellt hemska bilder, utan mest för att budskapet i den är lite underförstått och ett barn kanske har lite svårt att förstå det. Vi rekommenderar att diabildserien kombineras med en föreläsning om gatubarn.

III VILKA ÄR GATUBARNEN?

Definition av gatubarn

Det finns enligt flera källor, såsom UNICEF, Rädda Barnen, Majgull Axelsson m fl, 100 miljoner gatubarn i städer över hela världen. 100 miljoner, en siffra som för oss är helt omöjlig att fatta. "Men bakom varje siffra finns ett ansikte, en kropp, en själ". (Gatubarn, Rädda Barnen) Vi får inte blunda för sanningen bakom siffran. Siffran handlar om barn, hårt arbetande barn, kämpande för att överleva. De lever som små luffare, de sover invirade i papper på soptippar, under viadukter, i tomma containrar eller varhelst de finner en någorlunda trygg plats där de får vara utan att bli bortkörda.

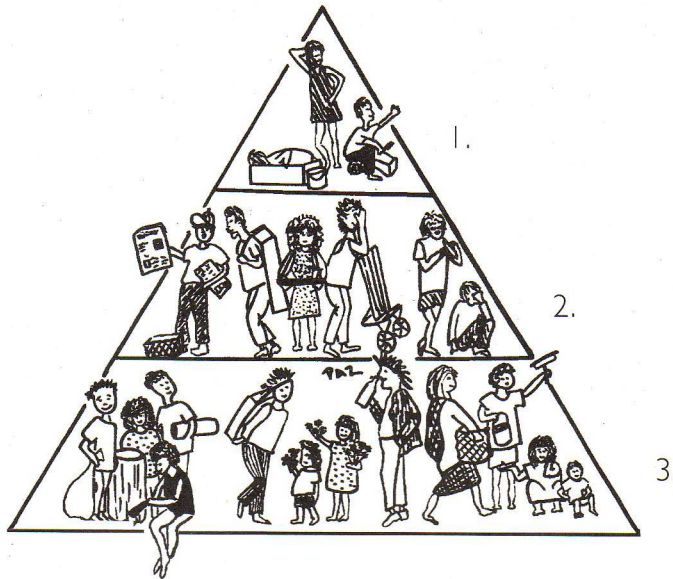
"Hur många kan de bli? När brister jorden under deras tyngd"? (Rosario är död)

Rädda Barnen och UNICEF har delat upp gatubarnen i tre olika kategorier:

Grupp 1: De övergivna barnen. De lever sitt liv helt och hållet på gatan. De har inga vuxna i sin närhet, utan är helt hänvisade till varandra och gatans villkor.

Grupp 2: Därnäst kommer de gatubarn som har gatan som sitt hem, även om de har någon form av familj. De träffar sällan sin familj, utan skaffar sig vänner, mat och skydd på gatan.

Grupp 3: De allra flesta gatubarn bor med sina familjer. De arbetar för att hjälpa till med familjens försörjning. Många både arbetar och går i skolan. De barnen tillbringar en stor del av dagen på gatan, men de går hem till familjen när de arbetat färdigt.

10 till 30 miljoner barn kan räknas till grupp 1. Det är de barn som är hårdast drabbade. De lever under svårare förhållanden än vi skulle önska vår värsta fiende. De börjar sina liv utan en födelseattest och dör unga i omarkerade gravar. Kan vi låta detta fortsätta? Vågar vi fortsätta blunda?

Gatubarn är inte bara tredje världens problem, även om gatubarnen där är flest. Drygt tio miljoner räknar man med finns i Europa och USA. Vidare antas att drygt hälften av världens gatubarn finns i Latinamerika, utav dem finns ungefär hälften i Brasilien. Drygt 20 miljoner finns i Asien, av dem finns 15 miljoner i Indien. I Afrika finns det drygt tio miljoner. Uppgifterna är hämtade från "Gatubarn", Rädda Barnen och vi reserverar oss för eventuella felaktigheter. Siffrorna är stora och man tvingas på många håll göra grova uppskattningar. Men gatubarnen finns och de kan räknas i miljoner och det manar oss till handling.

Olika länder har olika namn på gatubarnen, i Lima kallas de oftast för "petitos". Petito var en gatupojke som en kväll i början av 1980-talet, försökte värma sig genom att krypa ner i en grop på Plaza San Martin. De nakna kablarna därnere brände honom till döds. Fallet blev känt och Petitos namn förevigades. Ibland kallas de "gatans hjältar" eller "folkets barn", mindre trevliga benämningar är "pirayor" eller "råttor". I Sudan kallas de "tarzaniler", "pajaros fruterros" (fruktfåglar) i Peru, "malalapipe" (den som sover i avloppet) i Sydafrika och "plastpåsebarn" i Sverige.

De rika har i flera länder helt sonika kriminaliserat gatubarnens existens och kan därmed förtränga problemet. "De är barn som ingen älskar och som inte älskar någon". (Dom dödar oss s45). Ingen vill egentligen ha med dem att göra.

Barnkonventionen

Den 20 november 1989 antogs Konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen) av FN:s generalförsamling. En konvention är ett juridiskt bindande dokument och de länder som ratificerar konventionen är bundna att följa det som står i den. Barnkonventionen har redan ratificerats av drygt 100 länder. De tio första, och de länder som sitter i konventions-kommittén är: Peru, Brasilien, Barbados, Zimbabwe, Burkina Faso, Egypten, Filippinerna, Sovjet, Portugal och Sverige. Vi kan bara hoppas att konventionen kommer att ge resultat. Inom två år efter ratificeringen ska varje land skriftligen rapportera om vad man gjort för att förverkliga konventionen. Grundtanken genom hela konventionen är "barnets bästa". Alla barn har fullt människovärde. Barndomen har ett värde i sig och är inte bara en förberedelse för vuxenlivet. I vår rapport har vi jämfört gatubarnens situation med några av de artiklar som finns i barnkonventionen.

IV. VARFÖR FINNS GATUBARNEN?

Fattigdom i u-länderna

I u-länderna är den största anledningen till att det finns gatubarn, fattigdomen. "Fattigdomen och den orättvisa resursfördelningen i världen, som gör att gapet mellan de som har och de som inte har bara växer". (Gatubarn, Rädda Barnen) Storstäderna växer väldigt snabbt i hela världen, snabbast växer de i u-länderna. Tillsammans med orättvisor, brist på social service, hög arbetslöshet, stora utlandsskulder, låga handelsinkomster, markförstöring, krig och konflikter gör de barnen till offer för utvecklingen. Barnen, de svagaste i ett samhälle, är alltid de som drabbas hårdast.

Urbanisering - ett problem i u-länderna

Förhållandet snabbt växande städer och ett ökat antal gatubarn syns tydligt. Man kan t ex se det i Brasilien med sina mega-metropoler Rio de Janeiro och São Paulo. I Brasilien var, enligt en UNICEF-rapport, antalet gatubarn 1985 fem miljoner. 1990 uppskattade man antalet till tolv miljoner. I storstäderna i Afrika, där gatubarnen är ett relativt nytt problem, säger den kenyanska frivilligorganisationen Undugu att risken finns att antalet gatubarn kommer att mångdubblas fram till år 2000. (Bara långsiktiga insatser...)

Varför växer då städerna så snabbt? Problemen börjar många gånger utanför städerna på landsbygden. De små åkerlapparna räcker inte till för att försörja de stora och ständigt växande familjerna. Dessutom används i många u-länder drygt hälften av all odlingsbar jord för exportgrödor som t ex kaffe, socker, bananer, kakao o s v. Varor som vi i i-länderna efterfrågar. Jorden borde istället ha använts till att odla livsmedel åt familjen. Jordens produktivitet sjunker p g a torka, missväxt och utarmning. Dessutom drabbades u-länderna hårdast av de sjunkande råvarupriserna under 80-talet. Deras regeringar tvingades p g a stora utlandsskulder vidta drastiska åtstramningsåtgärder. Följden blev att fattigdomen bredde ut sig än mer. Är din enda inkomstkälla att t ex sälja och odla kaffe blir situationen katastrofal vid en prissänkning. Du har ju inte mark att kunna odla så mycket mer kaffe som behövs för att täcka inkomstbortfallet.

Den hopplösa situationen gör att tusentals familjer varje dag väljer att sälja sina gårdar på landsbygden. För pengarna de får, köper de bussbiljetter till familjen och tar sig in till städerna. De flyttar med hopp och drömmar om en framtid för dem och deras barn. De hoppas på ett arbete och en bättre tillvaro. Ju större en stad är desto mer lockande är det att ta sig just dit. Bara till Mexico City kommer det 1 500 nya invånare varje dag.

De snabbt växande städerna i världen har inte en chans att ta hand om alla nya som kommer. Bosättningar växer upp helt utanför myndigheternas kontroll. Dit blir de nya familjerna hänvisade, till ett liv i slummen, ett liv som präglas av våld, smuts, fukt och trängsel. Små skjul på några kvadratmeter, utan värme, rent vatten, el, avlopp eller toalett utgör idag hem för 100 000-tals familjer.

Storstaden är bara en illusion. Till detta kommer problemet med att skaffa arbete. Bara 30% av den arbetsföra befolkningen i slummen har en fast anställning. Konkurrensen om jobb är stenhård och de jobb som finns är inte särskilt vävlönade. För att familjerna ska ha en chans att överleva skickar de desperata föräldrarna ut sina barn att skaffa pengar bäst de kan.

Situationen för familjen blir alltmer katastrofal. Den arbetslöse pappan blir alltmer desperat av att inte kunna försörja sin egen familj och börjar dricka. Alkoholpåverkad låter han sin besvikelse gå ut över fru och barn. Misshandel, våldtäkt och incest är inte ovanligt i en slumfamilj. Fattigdom, svält och nöd förvrider annars helt vanliga, fredliga människor. Ofta lämnar pappan familjen, han klarar inte av situationen utan flyr istället. Så småningom hittar han en ny fru och startar en ny familj.

Mamman blir nu den som ensam är ansvarig för familjen. Hon blir ofta hänvisad till att prostituera sig eller hitta en ny man. Den nye mannen är oftast i samma situation som den förre, så familjesituationen blir inte bättre. Om mamman lyckas hitta ett arbete utanför hemmet, tvingas hon lämna sina barn ensamma, utlämnade åt en alkoholiserad styvfar och andra vuxna i slummen.

I en del familjer väljer föräldrarna att sälja något av sina barn. Då och då kommer uppköpare som lovar att sätta barnen i arbete och skicka lönen till familjen. Det familjen får, om de får något, är ofta bara en liten del av det barnet egentligen tjänar. Andra familjer slänger ut det, eller de äldsta barnen från hemmet. Flera barn tror att de får det bättre på gatan och rymmer, de försöker överleva på egen hand. I några fall har barnen blivit gatubarn av "misstag". De gick vilse och visste så lite om sig själva och varifrån de kom, att de aldrig hittade hem igen.

För oss är det svårt att förstå varför barnen väljer ett liv på gatan framför hemmet. Men det enda gatubarnen känner till är ett plåtskjul, hunger och misshandel. Gatubarnen är flyktingar från slummens hunger och smuts, från föräldrars, styvföräldrars, släktingars och andra vuxnas misshandel och sexuella övergrepp. De vet inte om att de är människor värda att respekteras. Små, fattiga, hårt arbetande och extremt utnyttjade. Situationen känns igen i de flesta latinamerikanska länder och i flera asiatiska länder som t ex Thailand, Filippinerna eller Indien.

Krigen skördar många offer

På andra platser i vår värld är inte fattigdomen den största enskilda anledningen till att ett barn hamnar på gatan. Istället är det långvariga och meningslösa inbördeskrig som försätter tusentals barn i situationer som de inte borde få hamna i. De blir inte bara hemlösa när deras hem förstörs eller familjen tvingas fly, de förlorar många gånger också föräldrar, syskon, släktingar och vänner. Om inte deras nära dör av kriget, blir familjen ofta splittrad vid flykten. I barnkonventionen artikel 38 står det att "varje land ska vidta alla tänkbara åtgärder för att garantera att barn under 15 år inte deltar i strid". Artikeln säger också att landet ska skydda och vårda barn som drabbas av krig. Trots detta hamnar barn i krig.

Barnen har ingenstans att vända sig, situationen är ju likadan i hela staden eller kanske till och med i hela landet. De måste hela tiden leva med skräcken att de en dag själva kan bli nerskjutna eller tvångsrekryterade. Barnen, som ofta är under 15 år, kan t ex användas för att röja minfält. De används också många gånger som små soldater och kan tvingas att utföra våldshandlingar. De tvingas att skjuta mot andra barn. Enligt Rädda Barnen finns det idag ca 200 000 barnsoldater i världen. (Barn i krig). De barn som inte rekryteras, har inga skyddsrum att fly till vid flyglarm. De kommer ofta i vägen för granateld eller soldaters gevärstrider. Många är skadade av kriget, både fysiskt och psykiskt, de har traumatiska upplevelser som måste bearbetas. Men det finns ingen hjälp att få, landet ligger ju i krig och har ingen möjlighet att ta hand om alla offer. Skadorna de får kommer, om de inte får hjälp, att ge dem men för livet.

Detta är situationen i flera afrikanska länder som t ex Etiopien, Sudan, Somalia och Liberia. UNICEF räknar med att det i Monrovia, Liberias huvudstad, finns omkring 10 000 - 15 000 barn som hamnat på gatan p g a kriget. Omkring sjuhundra av dessa har kunnat få plats på officiella barnhem. Krigsbarnen finner vi också i länder som Irak, El Salvador och f d Jugoslavien. Kriget gör att hjälp utifrån har svårt att nå fram.

Aids

I flera av länderna, speciellt de afrikanska, är HIV/AIDS ett stort problem när vi talar om gatubarn. Flera barn är föräldralösa och lever på gatan p g a att deras föräldrar dött i AIDS. Peter Poor skriver i sin artikel, "The children of Africa 'orphaned' by AIDS - Who cares for them?" att det i världen, innan år 2000 kommer att finnas tio miljoner barn under tio år som förlorat båda sina föräldrar i AIDS. Utav dessa kommer en stor del att tvingas ut på gatan för att kunna överleva. Dessa barn är till stor del själva HIV-positiva och ingen vill ha med dem att göra. Det finns byar i Afrika där hela den vuxna befolkningen dött i AIDS och barnen varit tvungna att söka sig in till städerna.

Gatubarn - inte bara ett u-landsproblem

"Precis som på HC Andersens tid finns där 'flickor med svavelstickor' och 'fula ankungar'. 'Gatubarn' som lever av att göra inbrott, tigga, langa narkotika och prostituera sig". (Allt fler danska gatubarn...) Antalet utslagna och hemlösa har på senare år ökat i Danmark. Social- och sundhetsministeriet räknar med att det finns mellan 20 000 och 25 000 hemlösa, bara i Köpenhamn. Utav dessa kan omkring 1 500 räknas in i kategorin gatubarn. De flesta av dem är mellan 14 och 16 år gamla. Många barn kommer över från Sverige. P g a detta har Sverige ett par socialarbetare som är placerade i Köpenhamn för att arbeta med de svenska gatubarnen där. Helena Alring, en av socialarbetarna, tror att det i Sverige finns lika många gatubarn som i Danmark, fast vi har andra benämningar.

I Europa, USA, i hela västvärlden har vi ett fungerande välfärdssystem. Vi har pengar och resurser för att "gömma undan" värstingarna, punkarna, de prostituerade och knarklangarna. Om inte för alltid så i varje fall tillfälligt. De väcker inte så mycket uppseende, men de finns ändå där. Tyvärr gör detta att vi lätt glömmer bort dem. Vi tror att de inte finns. Det finns heller inte så mycket material om dem, varför vi i denna rapport inte kan skriva så mycket om gatubarn i i-länderna. I våra rika i-länder är det inte den materiella fattigdomen som driver ut barnen på gatan, det är andra orsaker.

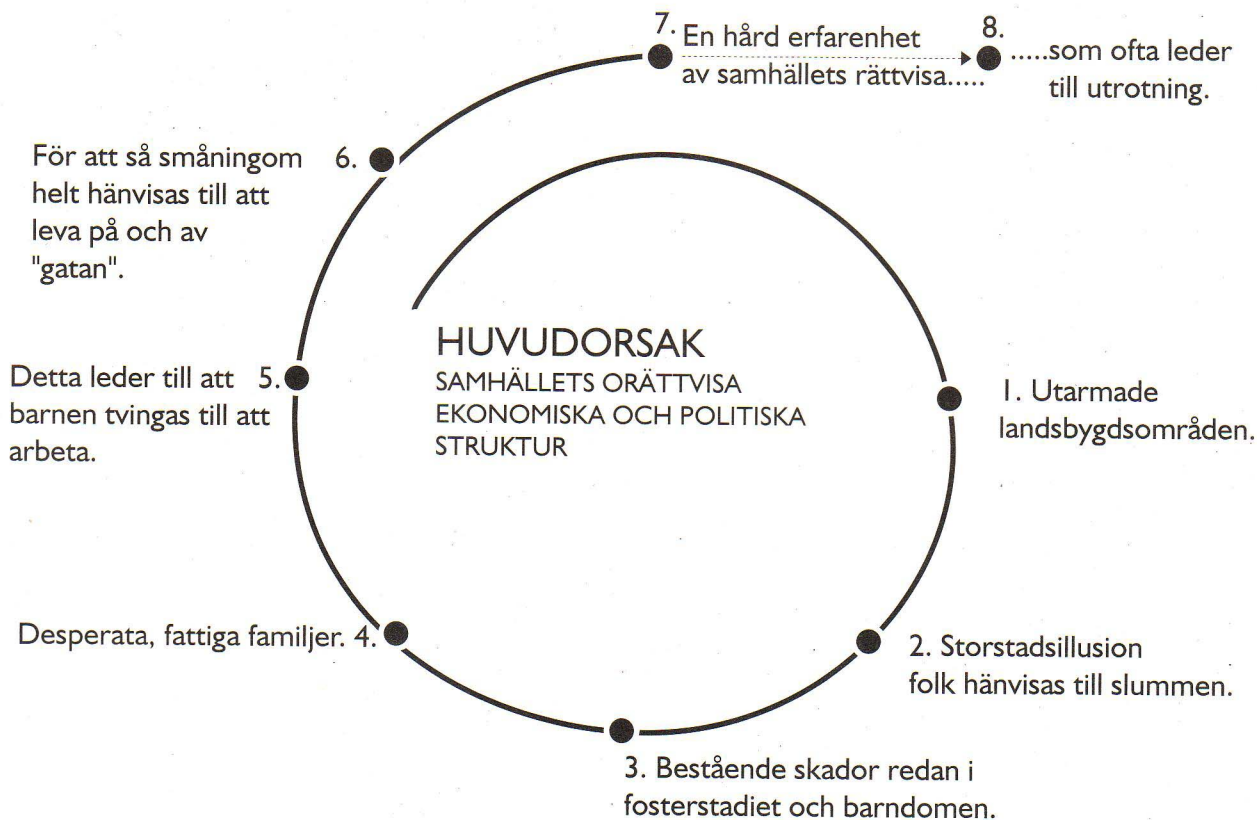
Barnen får inte rum

Enligt de artiklar vi läst kommer de flesta gatubarn i i-länderna ifrån familjer med alkoholproblem eller med andra problem. Familjer där föräldrarna är helt upptagna av sig själva, i deras liv finns det inte plats för barn. Barn i sådana familjer får ofta ta på sig ett alltför stort ansvar. Ett ansvar de inte alls är mogna för. De känner sig svikna av sina föräldrar och av andra vuxna i deras närmaste omgivning.

De är ofta känslomässigt undernärda, med flera separationer, barnhem och familjehem bakom sig. Barnen orkar till slut inte med de krav som ställs på dem, så de lämnar hemmet. I Sverige är det vanligt att barnen återvänder till hemmet över natten. De tillbringar all sin vakna tid på gatan, i köpcentret, tunnelbanan o s v. Andra lockas ut på gatan av t ex knarkhandlare som lovar snabba förtjänster och/eller flykt ifrån de krav som själva livet ställer på dem. Gemenskapen och "tryggheten" som gänget på gatan erbjuder gör att barnen stannar på gatan.

Rent socialt lever inte ett gatubarn i Köpenhamn bättre än ett i São Paulo. Betongen är lika hård i vilken del av världen du än befinner dig.

ETT BARN S VÄG TILL GATAN

V. HUR LEVER DE PÅ GATAN?

Försörjning och utbildning

Gatubarn arbetar ofta mycket hårt, många av arbetsuppgifterna som de har sliter på deras små och alltför svaga kroppar. Enligt FN:s barnkonvention artikel 32 får inte barn utsättas för arbete som kan skada barnets hälsa eller dess fysiska, psykiska, andliga och sociala utveckling. Enligt konventionen måste barnen också ha reglerade arbetstider och det ska i landets lagar finnas minimiåldrar för vissa arbeten som arbetsgivare måste rätta sig efter.

Arbetare eller slav? Arbetsdagarna för gatubarnen är ofta långa, 15, 16 timmar per dag, sju dagar i veckan är inte ovanligt och många av dem börjar arbeta redan vid 4 års ålder. "De kallas barnarbetare - men är egentligen slavar". (Född till slav). Många av dem räknas inte in i kategorin gatubarn. De kan räknas i 100-tals miljoner. Barn som av vuxna berövats sin barndom. De blir, om de lever till vuxen ålder, skadade för livet. Många dör innan de nått vuxen ålder. De faller offer för undernäring, svält och olyckor i arbetet. Barnen anlitas inom vitt skilda arbetsområden.

I Indien och Pakistan, där det uppskattningsvis finns 50 miljoner barnarbetare, är det främst matt- och glasindustrin som anlitar dem. Deras små händer passar utmärkt till att knyta mattor eller plocka tändstickor. I timmar sitter de på golvet med benen i kors medan händerna arbetar febrilt. Ställningen gör att benen snart blir obrukbara. I övriga Asien räknar man med att var tionde arbetare är ett barn. I Nigeria uppskattas antalet barnarbetare till tolv miljoner. I Sydamerika är vart fjärde barn satt i arbete. I t ex Colombia arbetar flera tusen barn inom gruvindustrin, på Filippinerna och i Thailand används barnen inom sexindustrin, Peru använder dem inom fiskindustrin och i många länder arbetar små flickor som hembiträden.

Vi i väst slipper heller inte undan. I Italien arbetar tusentals barn i skinnindustrin. I Spanien finns inom jordbruket upp till 100 000 barn som arbetar och i USA, där finns 100 000-tals barn till illegala immigranter som arbetar, också de till största delen inom jordbruket.

Det arbete barnen gör skulle lika gärna kunna göras av en vuxen. "Men barnarbetare är bättre, de arbetar flera timmar, för en liten eller ingen betalning. Och de vågar inte bråka". (Född till slav).

Påhittiga barn

De som inte får anställning på detta sätt blir sina egna arbetsgivare, de hittar alla möjliga sorters "jobb". "Gatubarn är starka, modiga och påhittiga barn. De är experter på att överleva, på att klara sig själva". (Gatubarn, Rädda barnen).

Det vanligaste sättet att skaffa pengar är att tigga. En del arbetar på marknaden, andra bär väskor,

vaktar bilar, putsar skor, tvättar vindrutor, jobbar som försäljare, knarklangare, springpojkar, eller snattar.

De flesta barn vill så långt som möjligt leva ett ärligt liv, men som Chico Jesus säger i boken "Gatans barn, en lejd mördares berättelse": "De lät oss inte leva ärligt, alltså stal vi". Många påstår att gatubarnen saknar moral, det gör de inte. De lever efter gatans moral, den är anpassad till de förhållanden som råder på gatan. De är inga vildar eller djur. De är barn, barn som aldrig har någon kontakt med vuxna, speciellt inte vuxna ur medelklassen och har därför aldrig en chans att utveckla en vuxen medelklassmoral.

Barn har rätt till lek

Gatubarn får knappast någon tid att leka. Enligt barnkonventionen artikel 31 är det något varje barn har rätt till. Barn som inte får leka har ingen barndom. Leken hjälper barnen att utvecklas, den hjälper dem att bearbeta problem och frågor. Barnets rätt till att leka borde vara lika självklar som den vuxnes rätt att arbeta. Leken är inte bara ett tidsfördriv, leken är ett sätt att lära sig leva. Gatubarnen går miste om denna del av livet.

Barnarbete - ett utvecklingshinder

Gatubarnen har varken tid eller råd att gå i skolan. De flesta av barnen har väl i och för sig i teorin möjlighet till skolgång, det vill säga, en skola finns som tar emot dem. Men föräldrarna eller de själva har inte råd att köpa pennor, skolböcker och skolkläder. Dessutom måste barnen arbeta hela dagarna för att kunna försörja sig och sin familj.

I Brasilien finns det 26 miljoner barn i skolåldern, 7-14 år, endast 13 procent av dem avslutar åtta års grundskola. Fyra miljoner står helt utan undervisning. Analfabetismen inom samma åldersgrupp är 28 procent. (Källa: IBGE, Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, 1988).

Det är en stor förlust för ett samhälle när dess blivande vuxengeneration varken får skolgång eller utbildning. Barnarbete fungerar som ett effektivt utvecklingshinder i många länder. Det orsakar arbetslöshet bland de vuxna och de arbetande barnen förblir analfabeter och förpassas till ett fortsatt liv i fattigdom. Barnen tar över de vuxnas jobb mot lägre betalning och kan dessutom utnyttjas hårdare utan att protestera. Att förbjuda barnarbete löser inte problemet, gatubarnens verklighet tvingar dem att försörja sig och sin familj. Därför måste gatubarnens verklighet förändras. Barnen måste få reglerade arbetstider och arbetsuppgifter som inte skadar deras kroppsliga och själsliga utveckling. Utbildningen måste förändras så att de fattiga familjerna finner dem meningsfulla och anser dem nödvändiga för sina barns framtid. Gatubarnen måste också få möjlighet att gå i skolan på tider som passar dem. Enligt FN:s barnkonvention artikel 28 ska alla barn ha rätt till undervisning och skolan ska vara kostnadsfri och obligatorisk. Om alla länder följde den så skulle fler barn ha möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen.

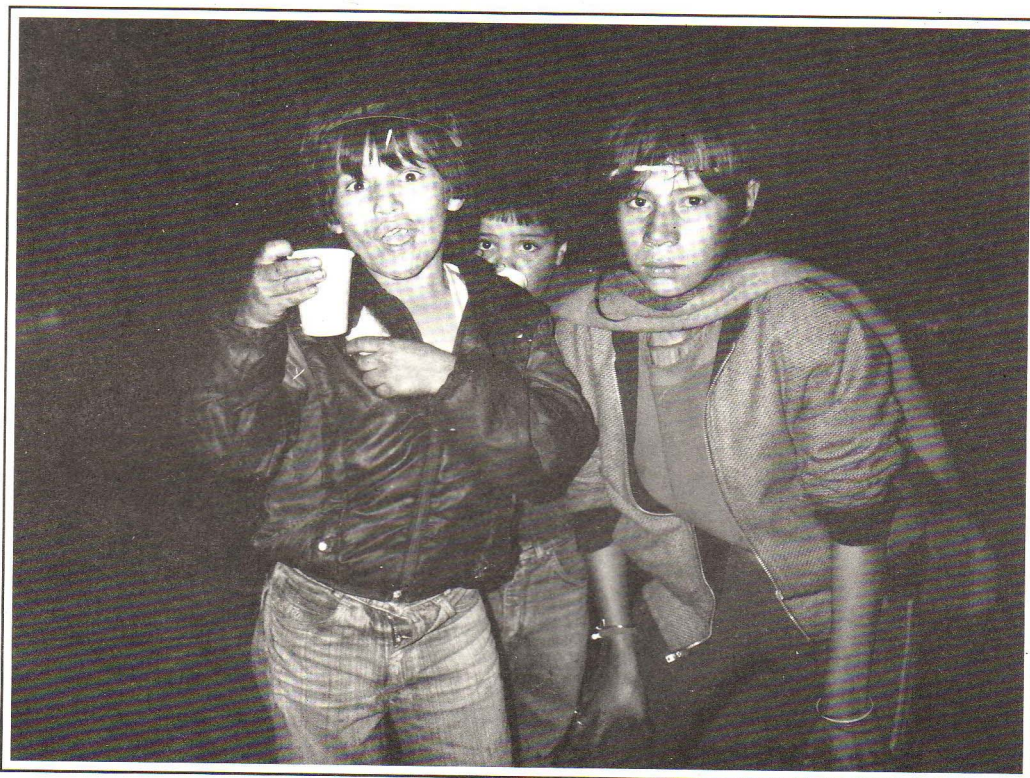
Gänget - den nya "familjen"

För ett ensamt gatubarn utan föräldrar är det nödvändigt att tillhöra ett gäng för att kunna överleva. Varje gäng har sina "egna" kvarter där de håller till. Åtminstone för det mesta, deras tillvaro är väldigt flytande. De befinner sig ständigt i rörelse. Gänget har här ensamrätt till sovplatser, matrester o s v. Endast gängmedlemmarna har rätt att tigga, stjäla och mörda i kvarteren. I varje gäng finns en ledare vars främsta uppgift är att skydda sitt gäng från andra gatubarnsgäng. Ledaren är den som har makten och den som inte lyder åker på stryk. Gänget blir gatubarnens enda trygghet. I gänget har de sina kompisar och sin gemenskap. De delar allt, matrester, pengar, cigarettfimpar, knark, erfarenheter,

arbete, fritid och lek. Gänget blir deras nya "familj" och ledaren fungerar som deras "pappa", även om han ibland bara är ett par år äldre än dem själva. Det mesta och det bästa som gänget får ihop under dagen, går till ledaren. Det som sedan blir över delas utav övriga i gänget.

Camada och Gallada

I Latinamerika organiserar sig gatubarnen i två typer av gäng, Camada och Gallada. I Camada bestämmer medlemmarna själva vad de ska göra under dagen, gänget samlas sedan på kvällen för att äta och sova tillsammans. Denna gängform är den vanligaste. Gallada är en sammanhållen arbetsgrupp där arbetet är strukturerat så att alla kan delta och allt delas lika. De allra flesta Galladas är demokratiskt organiserade. Man diskuterar gruppens behov och delar upp arbetet utifrån det.

Gatubarnsbarn - ett nytt problem

Ett nytt problem som dykt upp på senare år är gatubarnsbarnen. De är en frukt av att gatubarnen prostituerar sig men också av att gängmedlemmarna söker värme och tröst hos varandra. De har ofta ingen aning om att samlag kan leda till graviditet. Enligt en brasiliansk undersökning gäller detta en tredjedel av de brasilianska mödrarna i åldrarna 12-17 år. (Vackra ord hjälper...) Ännu mindre vet de om hur de ska sköta ett litet barn. Pomes frites och Coca Cola är ingen ovanlig mat för dessa barn. Det är ju den mat gatubarnen oftast äter själva. Att laga näringsriktig mat är en svår konst som måste läras ut av en vuxen. Dessutom tar den tid att laga och vem har tid att vänta?

Droger - ett sätt att uthärda hunger och kyla

För att klara av det hårda livet på gatan, för att klara hunger, kyla och ensamhet använder många gatubarn droger. Drogerna får gatubarnen att glömma verkligheten, de dövar hungern och ensamheten för en liten stund. Väldigt snart blir gatubarnen beroende av drogerna som sakta men säkert bryter ner deras kroppar.

Uppskattningsvis är 66% av Bolivias gatubarn narkomaner. Deras missbruk börjar med att de säljer pitillos, en slags cigarett med kokain. Till att börja med får barnen betalt i pengar, därefter mindre pengar och mer pitillos, som de själva kan röka. Till slut får de inga pengar, bara pitillos som de nu inte kan sluta röka.

Runt om i världen är gatubarnen beroende av olika droger. I Manilla sniffar gatubarnen nagellack, i Rio sniffar de textillim och i Nairobi bensin. I Afrika röker de bhangi, ett slags marijuana. I Colombia är det kokainblandningarna som förstör gatupojkarna och i Indien älskar barnen det "bruna sockret" d v s heroin.

Den eviga halvsvälten

De pengar som gatubarnen tjänar används i första hand till att köpa droger. Pengarna som blir över räcker inte till att köpa den näringsriktiga kost som växande barn behöver. Detta gör att gatubarn ofta blir sjuka. Den eviga halvsvälten gör att deras immunförsvar blir försvagat och försvårar tillfrisknandet. De har hudsjukdomar, skabb, inälvsmask, diarréer, malaria, TBC, lunginflammation och långvariga förkylningar. Bara en minoritet av dem har varit i kontakt med läkare eller sjukhus.

Att köpa droger är för gatubarnet ett bra val; maten stillar ju bara hungern, drogerna hjälper både mot hunger och kyla. Det är ovanligt att gatubarnen blir äldre än 20 till 25 år. Någon gång under tonåren eller därefter tycks gatubarn upphöra att existera. Man antar att de dör av hunger, i sjukdomar eller gatuvåld, tillbringar resten av sina liv i extrem fattigdom eller i fängelse. Några få lyckas mot alla odds att skaffa sig en utbildning.

Utrensningen - sopar problemen under mattan

Kroppen av den nioårige Patricio Hilario da Silva hittades i Ipanema utanför Rio de Janeiro den 22 maj 1989. Vid hans hals hade man fäst en lapp där det stod: "Jag har dödat dig för att du inte gick i skola och inte hade någon framtid. Regeringen får inte låta stadens gator invaderas av ungar". (De dödar oss, s72). Genom att döda gatubarnen förtränger många regeringar en del av problemet med fattigdomen. Den som inte har någon framtid har heller ingen självklar rätt att leva. Gatubarn på flera platser är på ständig flykt undan polisen. På kvällar och nätter söker gatubarnen efter ett gömställe, en säker plats där polisen inte kan hitta dem. De gömmer sig i parker, i mörkret under broar och viadukter eller trevar sig fram i kloakernas svarta hål. De som misslyckas hittas döda eller misshandlade nästa morgon. Eventuella vittnen avrättas kallblodigt eller hamnar på dödslistor om de ställer upp i domstolen.

Dödsskvadroner

I flera av Latinamerikas länder förekommer också betalda mördarband, s k dödsskvadroner. De första dödsskvadronerna bildades redan på 60-talet. Deras uppgift var att "städa upp" i städerna och göra slut på de utslagna i samhället. Fram till 80-talet skonades dock barnen, men numera är även gatubarnen en målgrupp för skvadronerna. Gatubarnen dödas därför att de är framtidslösa, man vill på detta sätt också förhindra framtida kriminalitet. Är det vi rika och vita som bestämmer vem som har en framtid och vem som inte har det?

Det vanligaste är att barnen skjuts ihjäl, men det förekommer också att man misshandlar dem till döds eller stryper dem. De allra flesta av de mördade barnen är svarta eller färgade. Man räknar med att ungefär fyra femtedelar är svarta ungdomar. Drygt vart fjärde dödsoffer är en flicka. Polisen utreder

ytterst sällan vem som utfört mordet, de är ju i många fall själva inblandade. Enligt Amnesty International är minst hälften av dödsstraffsmedlemmarna i Rio de Janeiro extraknäckande poliser. Poliserna bär en extra pistol som inte existerar officiellt och kan alltså inte spåras vid en eventuell mordutredning. Denna pistol använder poliserna som mordvapen. Oftast är mordet beställningsjobb. Uppdragen kommer ifrån affärsmän och från folk som vill ha bort gatubarnen från sina bostadsområden. Enligt en anonym polisman i Rio de Janeiro är priset för att döda ett vanligt gatubarn 40 dollar medan mord på en gängledare eller knarklangare kan gå på 500 dollar. (Hundratals barn mördas). Normallönen för en polis är ungefär 900 kr/månad, han skulle behöva tjäna det dubbla för att kunna leva ett drägligt liv.

I Colombia räknar man inte ens liken efter de mördade barnen. De kastar dem i massgravar, utan att först identifiera dem.

I Brasilien där dödsstraffarna är vanligast, mördades 1990 totalt 1 729 barn. Dödsstraffarna svarade för mer än 70% av dessa mord. I Rio de Janeiro mördades 492 barn. I São Paulo 918 barn. I nordöstra Brasilien 303 barn. I övriga delar av landet 16 barn. Uppgifterna kommer från Ceap/DOPS (Statistiska Centralbyrån i Brasilien). "Äntligen har vi funnit svaret på vår tids frågor om hunger, nöd och okunnighet. Döden botar allt" (De dödar oss, s72).

Hur polisen som ju borde vara de svagas försvarare, har kunnat bli dödens hantlangare när det gäller att utrota just de svagaste, är svårt att förstå.

Polisen de svagas försvarare?

Gatubarnen är inte bara rädda för att bli dödade. Det finns åtskilliga poliser som "roar" sig med att tortera barnen. Flera barn berättar om vilka fruktansvärda behandlingar polisen utsätter dem för. De har utsatts för elchocker, blivit stoppade i säckar och inte kunnat ta sig ur på flera dagar. De berättar om något de kallar u-båten; polisen håller ner barnets huvud under vatten tills han eller hon nästan kvävs.

Makonnen, 13 år från Etiopien berättar om hur poliserna bara för att ha kul, väcker honom och hans kamrater på natten. "De tvingar oss att stiga upp och vi måste springa runt, runt, göra situps och armhävningar tills vi inte orkar längre". (Gatubarn, Rädda Barnen).

Stefania 24 år från Brasilien har lyckats överleva 12 år på gatan. Hon har flera gånger anhållits av polisen och misshandlats: "Det vanligaste är att polisen håller lim i håret och tvingar oss att ha samlag med dem. Efter samlaget kallar de oss för horor och slår oss" (Har levt på gatan i tolv år). Ofta när polisen slagit barnen tar de deras pengar.

Uppfostringsanstalt eller fängelse?

Ett stort antal gatubarn sitter i fängelse. Det stora flertalet av dem är inte skyldiga till något annat brott än att skaffa mat och kläder till sig själva och sin familj. Andra sitter där enbart för att de inte har ett hem, går i skola eller kan visa upp vem de är. I flera länder blir barnen tagna för lösdrivare om de inte har en vuxen som går i god för dem. På detta "köper" många gatubarn "mammor". Mot betalning lovar "mammorna" att säga att barnen är deras vid en eventuell förfrågan.

Det finns också gatubarn som sysslar med organiserad brottslighet. De är anställda av ligor som drivs av äldre personer med goda kontakter inom rättsväsendet, så de klarar sig alltid utan straff. Förhållandena i fängelserna är fruktansvärda.

I cell nr 2 i ett fängelse i Campinas, Brasilien träffade vi bl a Douglas 17 år, Paulo 17 år och Ronaldo 13 år. De delar cell med tre andra pojkar. Cellen har långt ifrån svensk standard. Barnen får trängas i små mörka, kala rum. Bara ett galler skiljer dem från de andra fångarna. Toaletten består av ett hål i golvet i ett hörn av rummet. Ett droppande rör visar var duschen finns. Alla sex fick samsas om samma handduk. Cementväggarna har stora fuktskador här och där. En av sängarna utgör deras "kök". Maten de får på fängelset är så dålig att de inte kan äta den. Vakterna lägger dessutom upp den med bara händerna. En dag var det en av fångarna som klagade på att brödet var blött; straffet blev misshandel med en järnbalk. I en av cellerna trängs elva vuxna karlar. De delar på åtta sängar. En timme av dagen ska de tillsammans med pojkarna gå ut på fängelsegården, en liten uteplats omringad av cellerna och täckt av galler. Om de får gå ut eller inte beror emellertid på vem som har vakten den dagen.

Barnen är ständigt rädda för att bli misshandlade eftersom misshandel inte är något ovanligt i fängelset. De vet aldrig när eller varför de blir misshandlade. Paulo berättar: "Igår trodde jag att jag skulle dö, det kom en massa poliser. Vi fick klä av oss nakna och ställa upp oss mot en vägg, sedan misshandlade de oss. Jag fick ett skärsår i huvudet, men har inte fått någon läkarvård". Ariovaldo berättar att en polis tog hans glasögon och trampade sönder dem med vilja. För oss var det här bara ytterligare ett studiebesök, men för pojkarna vi träffade var detta ännu en dag i deras liv. Vi gjorde ett besök i deras vardag.

Enligt FN:s barnkonvention artikel 37 ska varje land garantera att varje barn som berövas friheten ska ha en snabb behandling och ska också ha rätt att ifrågasätta lagligheten i frihetsberövandet inför domstol eller liknande. Barnen ska skiljas från vuxna fångar. Varje land ska också garantera att, inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Barnfängelser, FEBEM och Embuscada

I flera länder är det enligt lag förbjudet att sätta barn i fängelse. I t ex Brasilien och Paraguay får inte barn under 18 år ställas inför rätta. Trots detta sitter i dessa länder tusentals barn i vad vi skulle kalla fängelser. Bara i São Paulo finns det tre barnfängelser. I ett av dem finns 450-500 barn intagna. Det är tre gånger fler än det finns plats för. 45% av dessa räknar man med är HIV-positiva. De får sova direkt på cementgolvet och saknar toalett. En vaktmästare kommer in en gång om dagen och spolat golvet. När de kommer tvingas alla barnen att ta av sig kläderna. De får bara behålla trosor eller kalsonger på sig. Ibland är de helt nakna. Det händer att flickorna blir våldtagna av vakterna. För att komma förbi lagen kallar man barnfängelserna för andra namn. I Brasilien heter de FEBEM, "Det statliga institutet för omhändertagande av minderåriga", Embuscada heter ett barnfängelse i Paraguay, officiellt: "Institutet för återutbildning av yngre". Men det förekommer ingen utbildning. Barnen får ingen som helst skolgång. De lär sig dock hur man gör sina egna droger, hur man stänger av villalarm och hur man enklast rymmer ifrån fängelset. Långa, trista och innehållslösa dagar gör dem inte precis till några bättre människor. 55-65% av dem som lämnar FEBEM begår nya brott.

VI. PROSTITUTION ELLER SEXUELLT UTNYTTJANDE?

"Rosario Baluyot var elva år och fem månader när hon dog den 20 maj 1987. Hon var gatubarn i Olongapo, Filippinerna och föll offer för den sex-turism som inriktas på barn. En österrikisk läkare hade kört upp en massagestav i hennes underliv. Där satt den fast i sju månader innan bukhinneinflammationen slutligen tog hennes liv" (Rosario är död).

Fattigdomen tvingar en del av gatubarnen att sälja det enda de har, sina kroppar. Minst tio miljoner gatubarn är involverade i prostitution, de flesta av dem finns i Sydostasien. I flera länder som t ex Filippinerna och Thailand är prostitution gatubarnens viktigaste inkomstkälla. Men prostitution bland gatubarn blir alltmer en viktig inkomstkälla även på andra håll i tredje världen, t ex i Brasilien, Kenya och Peru. I första hand består kundkretsen av turister och amerikanska soldater. Turisterna kommer huvudsakligen från Japan, Malaysia, USA och Europa, inklusive Sverige. Det förekommer naturligtvis också inhemska kunder. Enbart i Bangkok tror man att det finns över 30 000 prostituerade barn som är under 15 år. I hela Thailand finns det närmare en miljon människor som säljer sina kroppar, det motsvarar två procent av befolkningen.

Enligt FN:s barnkonvention artikel 34 ska varje land vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra att barn lockas eller tvingas till sexuella aktiviteter. De ska också se till att barn inte utnyttjas i prostitution eller andra sexuella aktiviteter.

Regeringarna har varken tid eller ork att lösa problemet och den lokala polisen har inga resurser att gripa alla förbrytare. De som grips ställs sällan eller aldrig inför rätta, efter några veckor utvisas de ur landet.

Pajsanjan ett paradys för pedofiler

Pajsanjan, en liten stad på Filippinerna med 200 000 invånare, har under 20 års tid haft pojkprostitution som huvudsaklig inkomstkälla. Staden med sina 500 prostituerade pojkar har blivit ett paradys för den rika världens pedofiler. De flesta av pojkarna har problem att hålla avföringen efter att i flera år

ha utnyttjats av vuxna karlar. De har också svåra identitetsproblem. De enda vuxna de har att identifiera sig med är pedofilerna och de passar inte in i deras bild av hur världen egentligen borde se ut. För att bevisa för sig själva och omvärlden att de inte är homosexuella, skaffar de sig en officiell flickvän. Pojkarna säger att de ligger med sina flickvänner medan flickorna förnekar det. Pedofilerna ser sig själva som barnens enda vänner, deras välgörare. Tom O`Carrol en kämpe för vad han kallar barnens sexuella rättigheter säger: "Det verkliga problemet för barn som går med på sex för att få kramar, är inte alls sexuellt. Deras problem är att få den tillgivenhet de så desperat behöver, och som karaktäristiskt nog har nekats dem av försumliga föräldrar. För dessa barn representerar pedofilen en lösning, inte ett problem. I barnens ögon lyckas pedofilen, där föräldrarna har misslyckats" (Rosario är död s348).

Pedofilerna tycks drivas av ett starkt tvång att skapa ordning i tillvaron. De gör register och arkiv över de barn de förgripit sig på, kommenterar deras för- och nackdelar. De har egna föreningar, träffar och tidningar där de utbyter bilder och information.

Lurade och utnyttjade

Många av de flickor som arbetar som hembiträden utsätts för sexuella övergrepp i familjerna där de arbetar. En del använder sina hembiträden som en extra inkomstkälla. Flickorna tvingas att ta emot kunder för att få stanna. Ett exempel är Marlene 13 år som arbetar som hembiträde hos en kvinna i Peru. "Jag började jobba med hushållet, men snart förstod jag att hon ville ha mer. Jag blev tvungen att ta emot karlar också 'för att betala för mig'", som hon sa. "Jag städar, tvättar deras kläder och diskar. dessutom tar jag hand om ungefär fem karlar om dan, vardagar som helgdagar. Jag orkar inte med fler än fem. Det är mest äldre fyllon och knarkare som kommer till mig. Och karlar som är gifta" (Kanske i morgon, om gatubarn i Peru s74).

Vi kallar ofta barnen för prostituerade, men i de allra flesta fall är barnen utsatta för sexuellt utnyttjande. Vi skulle aldrig acceptera ett sådant utnyttjande i Sverige. Här får den som utnyttjar minderåriga fängelsestraff. Bara för att det sker i ett u-land är inte brottet mindre och barnet lider lika mycket. Många barn säljs till prostitution av fattiga föräldrar på landsbygden. Varken barnen eller föräldrarna vet vad som väntar dem. Föräldrarna luras till att sälja barnen till någon av bordellerna i stan. De tror att barnen studerar eller arbetar på någon fabrik. Kunderna på bordellerna vill helst ha oskulder. Därför opererar läkare ofta in nya mödomshinnor på flickorna, det sker inte en gång, utan flera, till otrolig smärta för flickan. Allt för att tjäna mer pengar. På grund av AIDS-risken vill kunderna ha allt yngre flickor, de tror då att de går säkra. Men flera av de små flickorna är redan smittade av HIV. Andra könssjukdomar är också mycket vanliga.

Flickorna riskerar ibland sina liv när de försöker göra abort. De ekonomiskt bättre ställda flickorna kan göra aborten på ett sjukhus. En gatflicka som blir gravid använder sig av DDT eller låter sig sparkas på magen av kompisar för att åstadkomma en spontan abort. Detta leder ofta till svåra infektioner som till slut tar deras liv.

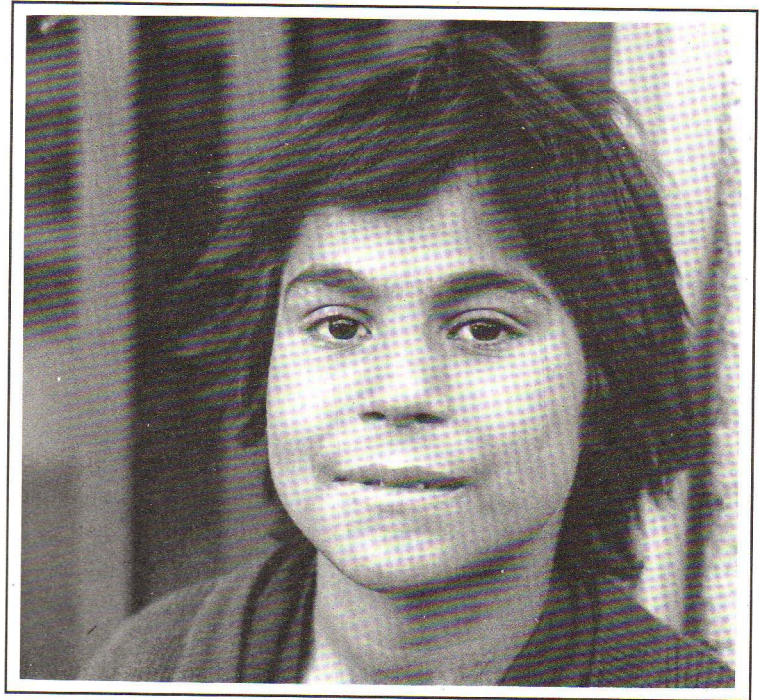
Ingen tillit till vuxna

Om Rosario hade haft bättre erfarenhet av vuxna, så hade hon kanske levt idag. Om hon hade haft förtroende för vuxna människor hade hon kunnat komma under läkarvård mycket tidigare. Rosario och de andra gatubarnen som utnyttjas sexuellt har bara dåliga erfarenheter av vuxna. De går inte till en vuxen för att be om hjälp, vad det än gäller. De vuxna ställs sällan inför rätta. Vid en polisrassia är det barnen som grips utav polisen. Den österrikiske läkare som förgrep sig på Rosario dömdes dock till livstids fängelse. Han frisläpptes några år senare och har nu lämnat Filippinerna.

VII. GATUBARNEN ORGANISERAR SIG

Manthoc

MANTHOC grundades i mitten av 70-talet i Peru. Prästen och befrielse-teologen Alejandro Cussianovitch fick då i uppdrag att starta någon slags verksamhet för arbetande barn och gatubarn. I början misslyckades han med sin uppgift. "Jag hade den vanliga vuxensynen på barn. Att de var inkompetenta. Att de inte kunde tillåtas att bestämma över sig själva" (Gatubarn organiserar sig). Några kvinnor som fått sparken från sina fabriker i samband med en stor strejk ställde upp och hjälpte till när Alejandro bad om hjälp. De hade själva en gång varit arbetande barn och visste att man måste behandla dessa barn med respekt. Man skulle ge dem rätten att bestämma över sin egen organisation.

MANTHOC betyder fritt översatt: Rörelsen för arbetande barn och ungdomar, barn till kristna föräldrar. De vuxna tyckte att det var det längsta, knöligaste och mest olämpliga namn man kunde hitta, men i MANTHOC är det barnen som bestämmer så de fick behålla sitt namn. Idag finns det MANTHOC-klubbar runt om i Perus slumstäder. En del är organiserade efter medlemmarnas yrke, medan andra är organiserade efter bostadsområden. De vuxna som finns med är bara rådgivare. De rycker in när MANTHOC ska ta kontakt med vuxenvärlden; man avfärdar inte en präst som Alejandro lika lätt som ett gatubarn.

De allra flesta av MANTHOCs medlemmar bor tillsammans med sina föräldrar. De går bara till föreningens hus om kvällarna. Barnen själva finansierar större delen av verksamheten, de får dock visst stöd från svenska Rädda Barnen. Alla medlemmar betalar en procentsats av sin inkomst till organisationen. Dessa pengar används dels till att finansiera verksamheten och dels till gemensamma kassor som kan användas i nödläge. Kassorna är oftast tomma, barnen har alltid dåligt med pengar.

Barnen i MANTHOC har utvecklat en sträng arbetsmoral. De gnuggar in moralregler i varandra: Man ska lösa konflikter med ord och inte med knytnävar. Man får inte stjäla och man måste arbeta. De tycker inte om att kallas gatubarn, vilket de flesta av dem faktiskt är. Gatubarn är ett ord som i Peru, och i många andra länder, förknippas med kriminalitet.

MANTHOC-medlemmar stjälar inte, de arbetar. Målet är inte att avskaffa barnarbete utan att ge fler barn möjlighet att arbeta inom områden där de inte blir skadade och får betalt efter sin prestation. "Barn måste arbeta, annars överlever de inte. Frågan är bara på vilka villkor de ska arbeta" (Dom dödar oss s 153).

MANTHOC driver också några hus för hemlösa barn. Där får barnen själva betala för mat och uppehälle, även om de inte behöver täcka hela kostnaden. De har också en skola där undervisningen är anpassad till det faktum att dessa barn måste arbeta för att överleva.

Gatubarnens kongress

I Latinamerika börjar barnarbetare och gatubarn att organisera sig. I slutet av april 1990 höll de sin första kongress i Buenos Aires, Argentina. Det var omkring 150 ombud för barnarbetare och gatubarn som hade samlats för att diskutera barnens arbetssituation. Under en veckas tid arbetade de målmedvetet igenom dagordningens alla punkter. Hur ska barnens organisationer fungera? Vilka åtgärder har genomförts och vad går att göra i fortsättningen.

De peruanska barnen ville skriva ett uttalande som skulle skickas till Argentinas president. De ville kräva bättre arbetsvillkor och möjligheter till utbildning även för barnarbetare och gatubarn. De argentinska barnen motsatte sig förslaget, de ville slippa för mycket uppmärksamhet från vuxensamhället. Vem vet vad de vuxna kan ta sig till om man retar upp dem? Denna misstänksamhet delades av de flesta kongressdeltagarna. Det blev alltså ingen skrivelse till presidenten. "Och de har skäl att vara rädda. Det ligger politisk dynamit i att organisera barnen: de mest maktlösa människorna på denna kontinent" (Gatubarnen organiserar sig).

Det var också mycket sång och dans under kongressen. Barnen passade på att ta lite semester ifrån vardagens slit och släp. Den peruanska delegationen sjöng den här sången för de andra:

Barnarbetarens hopp

*Med sång och kamp ska barnen vinna.
Vi går mot friheten och ingenting kan stoppa oss.
Till arbetaren, bonden, till slummens man och kvinna säger vi:
Kom kämpa med oss.
Barnarbetaren kämpar och han ska också segra,
hans kamp blir en mild frihetssång.
Vi är syskon som ska sprida fred.
Vänskap och kärlek kan övervinna allt.
Du, broder Jesus är barnarbetare,
du med din sanning kan ändra allt.*

VIII. ETT BARN ÄR ALLA BARN

Barn är lika över hela världen. Alla barn behöver kärlek, de behöver någon som bryr sig om dem, som frågar efter dem. De behöver tid för lek, skola och vila. De hoppas på en framtid och gör upp planer för sitt liv som vuxna, så även de 100 miljoner barn som lever på gatan. De drömmer om en framtid.

En del har orealistiska drömmar som att bli piloter, läkare, president m m. Men de flesta drömmer faktiskt "bara" om ett fast jobb, att få äta sig mätta och att ha skor och kläder.

Paula drömmer om att bli hemmafru i ett bra hus med toalett inne. Menudo vill skaffa sig ett stånd för att kunna sälja grönsaker, hans största önskan har alltid varit att bli grönsakshandlare. Ricardo vill lära sig att köra bil för att kunna bli biltjuv. Men gatubarnen kan oftast inte förverkliga sina drömmar.

Många gånger känns problemet så stort. Räcker Du och jag till? Inget Du gör för dessa barn är betydelselöst. "Sannerligen, vad du har gjort för en av dessa mina minsta som är mina bröder, det har du gjort mot mig" (Matt 24:40). Även om det ibland känns som en droppe i havet så betyder det något för någon.

Det är som den lille pojken som en dag går med sin pappa på stranden. Det är lågvatten och på stranden finns tusentals sjöstjärnor uppspolade. De ligger där i solen och blir mer och mer uttorkade, inom några timmar kommer alla att vara döda. Varje gång de går förbi en sjöstjärna böjer sig pojken ner, tar upp sjöstjärnan och kastar ut den i havet. Pappan blir mer och mer otålig och efter en stund frågar han pojken varför han envisas med att slänga tillbaka sjöstjärnorna i havet. Stranden är ju full av sjöstjärnor, det spelar ingen roll hur många sjöstjärnor han slänger tillbaka, han kommer aldrig hinna rädda alla. Pojken tittar upp på sin pappa, böjer sig ner och tar upp ytterligare en sjöstjärna, slänger tillbaks den till det livgivande vattnet och säger: Det spelar roll för den här och för den här och för den här...

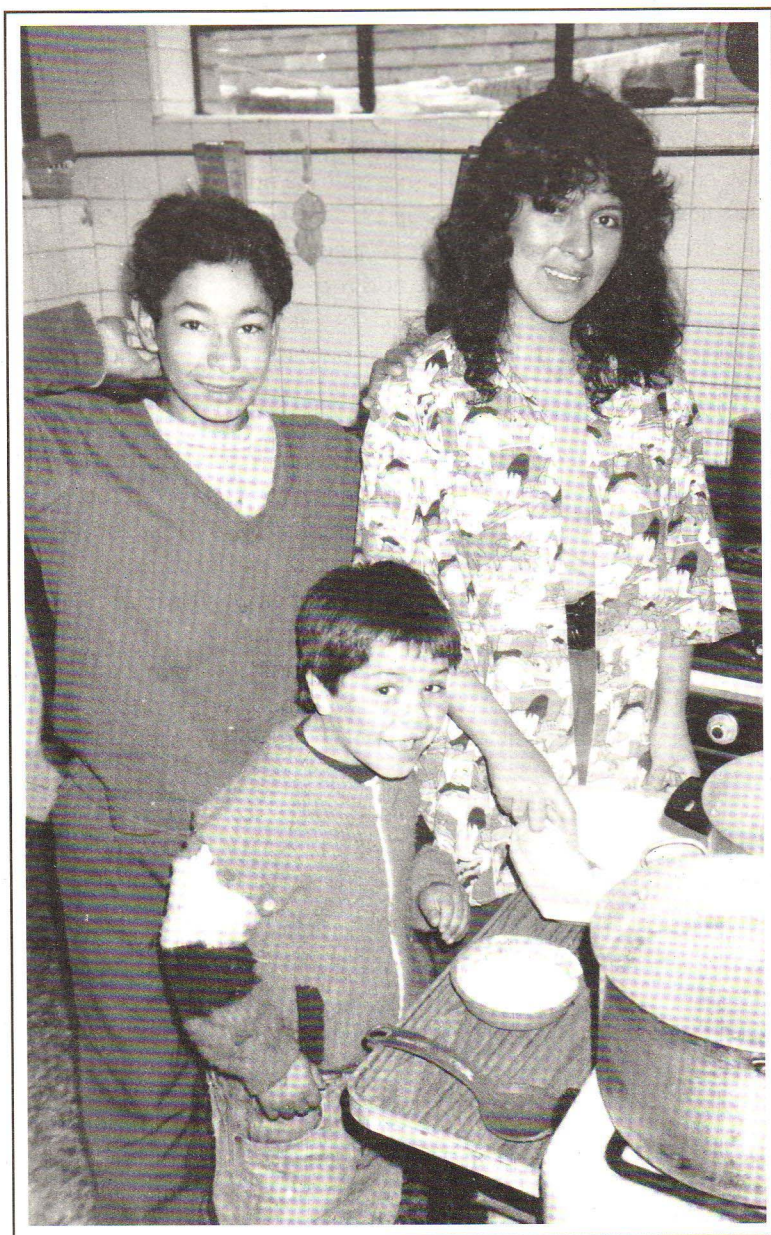
"Ett barn är alla barn. Därför är varje barn som får illa en utmaning av de värden vi bekänner oss till och en uppfordran till oss som medmänniskor" (Det tidlösa våldet). Jag eller Du, kan aldrig hjälpa alla, men jag kan hjälpa en och Du kan hjälpa en. Varför ska människor få hungra medan vi äter oss feta och drar på oss välfärdssjukdomar? Vad är det för en värld vi lever i där nöden deformerar de vuxna

så att de driver bort sina egna barn. Majgull Axelsson säger i sin bok, Dom dödar oss; "Jag vill inte leva i en värld där man mördar barn, bara för att de är fattiga och ensamma".

Ett ögonblicks leende mot kameran och sedan blir ansiktet åter sorgset. Tillbaks till den bistra verkligheten där han varje dag måste kämpa för att överleva. Visst har barnen berört oss och visst kommer vi att minnas dem; Douglas, Paulo, Ronaldo eller Rosario som vi aldrig träffat, men vars livsöde vi för alltid kommer att ha inetsat i vårt minne. Men det är lätt att det blir som på fotografiet, en ögonblicksbild. Vi träffar barn som far illa eller vi läser om krigets offer i Bosnien. Vi förfasar oss en stund för att i nästa stund återvända till vår vardag. Vi får inte glömma att i minnet ofta återvända till gatubarnens vardag, så att deras vardag blir en del av vår vardag.

Vi kan alla göra något för gatubarnen, de behöver oss för att kunna överleva.

IX. LITTERATURLISTA

Böcker

- Axelsson Majgull, "Dom dödar oss", Tidens förlag 1991
"Rosario är död", Tidens förlag 1989
"Våra minsta bröder", Tidens förlag 1987
Dimenstein G, "A Guerra dos meninos", Editora brasiliense 1990
Lundström Johnny, "Kanske i morgon" Rädda Barnen 1987
Persson Britt, "Det tidlösa våldet" Rädda Barnen 1992
Sider Ronald J, "Kristus och våldet" Verbum 1979
Vázquez-Figueroa A, "Gatans barn - en lejd mördares berättelse" Richters förlag AB 1992

Tidningar och Tidskrifter

- Adler Martin, Barnen och vi 5-91,
"Barnen, Krigets oskyldiga offer"
Altoé Sonia, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
Ano 13, "Os jovens depois do internato"
Arruda Roldao, O Estado de Sao Paulo 29.9.91,
"Menores da Sé migram pela cidade"
Arruda Roldao, O Estado de Sao Paulo 18.8.91,
"Praça da Sé vive guerrilha de meninos"
Aschberg Richard, Aftonbladet 14 maj 1982,
"Svenskar kastar ut efter barnsex"
Axelsson Majgull, UNICEF idag nr 1-92,
"Gatubarn - en miljö-fråga"
Axelsson Majgull, LO-tidningen nr 20-21,
"Gatubarnen organiserar sig"
Axelsson Majgull, Barnen och vi 6-90,
"Vi anklagar de vuxna"
Azevedo Eliane, Veja 29.5.91,
"Como é a família"
Bergholm Sven, Missionsbaneret 27 feb 1992,
"Hopp för Sydamerikas gatubarn"
Elason Elin, Barnen och vi 2-91,
"Glabinet Bernus"
Gynnå-Oguz C / Socialnytt nr 3-89
"Hundra miljoner barn Hagbard, Sigbritt lever på gatan"
Hedlund Ragnar, "Limas gatubarn, en tidsinställd bomb"
"I Namibia vill gatubarnen bli kne gare"
"En växande grupp försörjare"
Helleberg Lisbet, Rädda Barnen,
"Gatubarn"
Helleberg Lisbet, Rädda Barnens årsrapport 1991,
"Bistånd för barns rätt"
Helleberg Lisbet, Barnen och vi Nr 5 maj 1991,
"Vi har det bättre på gatan"
Helleberg Lisbet, Barnen och vi Nr 9 1991,
"Specialskola i parken ger gatubarnen en framtid"
Helleberg Lisbet, Barnen och vi specialnr, Barnens rätt,
"Barn i krig"
Helleberg Lisbet, Amnesty press 5-92,
"Sydafrikas barn kräver att de vuxna lyssnar"
Håkansson Lennart, Nyheter från Latinamerika 3/91,
"Brasiliens ljusa sida... och den mörka"
"Åtta miljoner övergivna barn"
"Önskar att livet inte fanns"
"Har levt på gatan i tolv år"
Håkansson Peter, i Dag 6 maj 1993,
"Född till slav"
Jonsson Gunilla, TCO tidningen 32/93,
"Deras brott är fattigdom"
Lagôa Ana, Nova Escola outubro 91
"Meninas Grávidas"
Larsson Lennart, Nyheter från Latinamerika 1992/5,

"Bland avlopp och sopberg"
 "Livet i en bikupa"
 Leite Costa Lúcia, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "O Brasil dos invencíveis"
 Machado Odete, Diário Popular 16.6.91,
 "Meninas de rua falam de medo e violência à CPI"
 Melin Mie, Alkohol och Narkotika 2-3 1991,
 "Allt fler danska Gatubarn får allt mindre hjälp"
 Munyakho Dorothy, Världshorison 2/91,
 "Bara långsiktiga insatser kan få bort barnen från gatan"
 Nilsson Ingeborg, UNICEF idag nr 3 1991,
 "Flyktingar i sitt hemland"
 Oliveira Luis Ch Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "Crianças e adolescentes um desafio à cidadania"
 Olsson Torvald, Sydasiens 1-92,
 "15 miljoner gatubarn"
 Oyama Thais, Folha de Sao Paulo 11.02.92,
 "Prostituta aos 11, 5 usa maconha e cocaína"
 Palmgren Lars, i Dag 3 maj 1993,
 "En strimma av hopp för Rios gatubarn"
 Perc Alan, Dagen 7 dec 1991,
 "Thailändska barns rättigheter finns endast på papperet"
 Pento Costa Lula, Veja 29.5.91,
 "Como eles morrem"
 Pereira Júnior A, / Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Heringer Rosana, Ano 13
 "O Governo Collor e os direitos das crianças e adolescentes"
 Poore Peter, NU, Nytt om U-landshälsovård 2-92,
 "The children of Africa "orphaned" by AIDS - Who cares for them?"
 Raundalen Magne, UNICEF idag Nr 1 1992,
 "Bland krigets barn i Irak"
 Rodriguez Joseph, Barnen och vi 2/91,
 "Gänget är gatubarnens enda trygghet"
 Rönnquist Anders, UD informerar 1990:6,
 "Mänskliga rättigheter, Konventionen om barnets rättigheter"
 Salomonsson Claes, i Dag 11 jan 1992,
 "Gatubarn i tsarens stad prostituerar sig"
 Schultz Almiro, Missionsbaneret 26 sep 1991,
 "Barn dödas av speciella dödspatruller"
 Silva Barreto I, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "Crianças de rua, crianças heróis"
 Silva da Camilo M, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "Direito à vida"
 Simas Filho, Mauro Veja 29.5.91,
 "Como é a vida na rua"
 Svensson Sven O, Hemmets vän nr 2-93,
 "Hemmets väns läsare räddar gatans barn"
 Söderström Erling, TCO tidningen 32/91,
 "Här dödas fler gatubarn än i krigets Libanon"
 Vasconcelos Ana, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "A prostituição de meninos e adolescentes no Recife"
 Vilela Regina, Tempo e presença Meninas e meninos Nr 258
 Ano 13, "Uma nova ética pela criança"

Utan författare

Amnesty press 5/92
 Göteborgsposten 27 juli 1990,
 "Dödspatruller härjar i Brasilien"
 Journal do Unicef Junho 92
 Kommentar 4/91
 "Demokrati a la Sydamerika"
 Tempus 5, 11 sep 1991
 "Dödskvadroner sopar problemet under mattan"
 "Vackra ord hjälper inte en förlorad rännstensgeneration"
 UNICEF 91
 Veja 29.5.91 "Infância de raiva, dor e sangue"

X PEDAGOGISKT MATERIAL FÖR BARNGRUPP

Det här exemplet på utförande lämpar sig bra för barn mellan sex och tolv år, men kan givetvis med lite fantasi ändras till att passa för både en yngre eller äldre åldersgrupp.

Innan ni börjar krävs en del förberedelser. Genomförandet tar cirka 40 minuter och barnen behöver, för att kunna vara koncentrerade hela tiden, ett varierande program.

Enkelt Drama

Som inledning börjar ni med ett litet enkelt drama, det väcker intresse och skapar en förväntan hos barnen.

"Scenen"

-är utformad som en soptipp. Tidningar, några flaskor, cykeldäck, tygbitar och lite annat skräp ligger utspritt över golvet. I ett hörn har ni av kartonger byggt upp ett litet skjul. Framför skjulet ligger några potatissäckar, de får vara er madrass, som täcke använder ni några tidningar. På er har ni några slitna kläder gärna smutsiga och trasiga. På fötterna har ni några slitna badskor eller så är ni barfota. Meningen är att barnen ska kunna tänka sig in i hur det kan vara att leva på gatan.

När barnen kommer in, ligger ni i ert provisoriska skjul och sover. Ligg kvar tills barnen satt sig och det blivit tyst. Då vaknar ni, det är lite kallt och fuktigt, ni fryser och är hungriga. Någon går för att leta efter något att äta, hittar en gammal brödbit bland soporna och delar den lika med er andra. Ni upptäcker att en av er fått löss och plockar bort dem ni ser. När ni ätit färdigt tar "person 1" sin fönster-skrapa och går iväg för att tjäna ihop till dagens levebröd. Ni som är kvar städar undan "sängarna" och stoppar in dem i skjulet. Då får ni syn på barnen som sitter i rummet och börjar prata med dem.

P=Person

P. 2 -Titta, vá många barn det är här, undrar vad de gör?

P. 3 -Och vá glada de ser ut.

P. 2 - Det är bergis ingen av dem som behövt sova här ute på gatan i natt, eller inne på busstationen.

P. 3 -Nej, det är det nog inte. Men du, det kanske det är, vi frågar dem.

P. 2 -Har ni sovit ute på gatan inatt?(vänta på svar). -Inte dé ná, då var det som vi trodde då.

P. 3 -Ni kanske till och med fick sova i en säng i natt?

P. 2 -OK, hur många av er fick frukost i morse då? (lunch, middag etc).....

P. 3 -Allihop, vá bra, så ingen av er är hungrig nu då?

P. 2 -Tänk vá bra det skulle vara att slippa gå och vá hungrig.

Person 1

Kommer tillbaka in på scenen.

- Det här skulle kunnat vara en morgon i Calcutta, São Paulo, Rio de Janeiro, Bogotá eller någon annan storstad i vår värld. Vet ni om att det i världen finns massor av barn i er ålder som inte har en säng att sova i och inte får äta sig mätta varje dag. De måste jobba eller tigga ihop pengar för att kunna köpa sig lite mat. De äter, sover och jobbar på gatan, de kallas för gatubarn.

- Är det någon som vet hur många gatubarn det finns i världen?

(Låt barnen gissa en stund).

- Det finns 100 miljoner gatubarn, den siffran kan variera lite beroende på vilka man räknar som gatubarn. Det är kanske svårt för er att förstå hur många 100 miljoner är? Då ska vi försöka förklara det. Vet ni hur många människor det finns i ...? (nämndet samhälle eller den stad där ni befinner er) OK, vet ni hur många det finns i Sverige?

Hjälpmedel

(Innan samlingen har ni målat 14 stycken pojkar, typ pepparkaksgubbar, på var sitt, ganska stort papper, gärna kartong. En av pojkarna klipper ni av på mitten, så att man tydligt ser att det bara är en halv pojke kvar. Istället för pojkar kan ni lika gärna använda 14 stycken apelsiner, ta fram 14 barn eller något annat).

Ta upp en av pojkarna och förklara att den representerar Sveriges åtta miljoner människor.

-Hur många pojkar behöver vi sätta upp för att det ska bli 100 miljoner? (Det är bra om ni hjälps åt att sätta upp, och tillsammans med barnen räkna pojkarna, efterhand som de kommer upp).

-Tolv och en halv gånger så många människor som bor i Sverige är alltså gatubarn. Det är många det.

Men hur kommer det sig då att de blir gatubarn?

Person 2

- I många länder så lever större delen av befolkningen på landet. De har lite jord där de kan odla säd, potatis, grönsaker och annat som de kan äta. Det de inte gör av med själva kan de åka till marknaden och sälja. För de pengar de får där kan de köpa sånt de inte kan odla själva. Det är mycket jobb med att sköta ett eget jordbruk och i u-länderna är det inte alla som har stora, fina traktorer som bönderna i Sverige har. De måste göra allt för hand eller med väldigt enkla redskap. För att klara allt arbete har de stora familjer, med många barn som kan hjälpa till. Tyvärr så innebär ju det också att det de odlar måste räcka till många, vilket det inte alltid gör. På flera platser odlar bönderna inte bara sådant de själva kan äta. Många använder större delen av jorden till t ex kaffeodling, kakao eller något annat som de sedan exporterar till i-länder som Sverige.

-Vi i Sverige vill ju naturligtvis betala så lite som möjligt för vårt kaffe. Affären där vi köper kaffet vill sedan ha vinst på det de säljer. Grossisten, där affären handlar vill ha vinst. Frakten hit till Sverige kostar en hel del och uppköparen i u-landet ska också ha en viss procent. Detta innebär att bonden som odlade kaffet inte får ut så mycket för sitt arbete. Får han sen inte kaffet sålt, så är ju kaffe inte heller något man kan äta sig mätt på.

-Många gånger slår skörden fel, det regnar kanske inte tillräckligt. Jorden har ingen näring kvar för att den inte blivit gödslad ordentligt, eller så var den inte särskilt bra från början. Ibland regnar det för mycket och jorden rinner iväg, jorderosion kallas det. Om skörden slår fel flera år i rad har familjen snart ingenting att leva av. De försöker kanske hanka sig fram så gott det går. Men till slut går det inte längre.

Person 3

- Familjen bestämmer sig för att flytta. De har hört att det, flera mil bort finns en stor stad där det finns arbete att få. De säljer allt de äger och köper bussbiljetter till hela familjen. Pengarna räcker inte till så mycket mer, ingen vill ju betala så mycket för jord som inte ger något. Ibland tar bussresan flera dagar, men det gör inget, för när de är framme kommer allt att ordna sig. Men det ordnar sig inte så lätt. Det är många familjer som flyttar till städerna.

-Att hitta någonstans att bo är svårt. Det finns, om de nu skulle ha råd att betala, inte tillräckligt många hus eller lägenheter. Det kommer så många nya människor till stan varje dag att ingen hinner bygga hus så fort. Istället växer det upp slumområden i utkanterna av stan. Familjerna som kommer letar rätt på några kartonger, eller om de har tur har de råd att köpa lite plåt. Sedan letar de upp en tom plats på området och bygger ett litet "hus". Många gånger är det inte större än en toalett därhemma. I slumområdena finns inget rinnande vatten, inget avlopp, inga toaletter eller annat som vi tycker är självklart. Det finns inte heller jobb så att det räcker till alla och de jobb som en f d jordbrukare kan få i en stad, är inte särskilt välbetalt. Pengarna de tjänar räcker inte till att försörja en hel familj.

Person 1

-Detta gör att barnen i familjen måste hjälpa till att få in pengar till mat. De små barnen kan tigga, eftersom de flesta tycker de är små och söta kan de lättare tigga ihop pengar från dem som ser dem. Lite större barn kan ta enklare jobb, jobb som de vuxna inte kan få för att de kräver mer i lön eller för att de är för stora till växten. Det kan t ex vara skoputsning. De har en liten låda där kunden kan sätta upp foten medan skon blir putsad. I lådan finns skokräm och borstar. Barnen putsar skorna ute på gatan och får på det sättet in lite pengar. En del barn har köpt sig en tvättsvamp och hink. De går och ställer sig vid ett trafikljus. När bilarna stannar för rött ljus springer de snabbt fram och tvättar av bilrutorna, ibland får de betalt för det, ibland inte. Andra köper lite småsaker som de sedan försöker sälja med lite vinst, t ex tuggummipaket som de delar upp och säljer en och en bit.

(De som inte pratar kan illustrera hur barnen jobbar. Försök skaffa en skoputsarlåda eller tillverka en. Ta med en gammal hink och en tvättsvamp. Klistra upp lite småsaker på en bit kartong som ni kan bära med ett snöre runt halsen. Gå sedan runt och försök sälja till de som lyssnar.)

-Eftersom barnen jobbar hela dagarna har de inte mycket tid över för att leka. De har heller inte råd att köpa några leksaker. Fast ibland så leker de. De gör sig leksaker av det de hittar. Någon hittar kanske en flaska, med lite tyg omkring blir det en utmärkt docka. En cykelring kan bli en rockring eller en plåtburk blir en fotboll. (Illustrera med saker ni hittar bland era sopor). Barnen har aldrig tid eller råd att gå i skolan heller. De lär sig varken att läsa eller skriva. Detta innebär att när de blir äldre har de jättesvårt att få ett riktigt jobb. De har också svårt att utbilda sig till något yrke.

-Många av barnen rymmer hemifrån. De bor trångt med många syskon, familjen är fattig och de pengar barnen tjänar räcker inte långt. Många av dem blir misshandlade av sina föräldrar och de bestämmer sig för att det är bättre att sticka hemifrån. En del föräldrar som inte klarar av att försörja hela familjen kör iväg de äldsta barnen, de får inte bo kvar hemma. Nu måste barnen klara sig på egen hand.

Person 2

-Ni kanske tycker att det verkar skönt att slippa sina tjugiga föräldrar ibland? Det kanske gatubarnen också tycker till att börja med. Fast efter ett tag är det nog inte så roligt längre. De måste alltid arbeta, de får nästan aldrig tid för att leka. De måste sova ute på gatan, om de inte hittar någon liten vrå på en tågstation, i ett hyreshus eller någon annanstans där de kan krypa in och gömma sig. Nätterna är mörka och kalla och de saknar sina föräldrar och syskon. Många barn tar till droger för att slippa känna att de är hungriga och rädda. På flera ställen t ex i Brasilien skjuter polisen ihjäl gatubarnen för att myndigheter och andra tycker att de är i vägen. Andra barn blir utnyttjade sexuellt av i första hand turister men även av sina egna landsmän.

(Om ni anser att barnen är för små för att höra om droger, ihjälskjutningarna eller det sexuella utnyttjandet, utelämna det).

-På flera ställen har olika organisationer eller privatpersoner startat olika arbeten för att hjälpa dessa barn. En del har öppnat speciella hem dit barnen kan komma och äta sig mätta, tvätta sina kläder, duscha och sova ordentligt. Andra har startat skolor där barnen kan få läsa på morgonen, eftermiddagen eller kvällen, beroende på hur de arbetar. De behöver heller inte betala för skolan utan får gå gratis. Några hjälper barnen med hälsovård. Barnen har ju inte råd att gå till sjukhuset om de blir sjuka, de har heller aldrig fått lära sig hur man ska vårda sin kropp, att man ska hålla sig ren eller att man ska äta ordentligt.

Person 3

-Ni kan också hjälpa de här barnen. Ni kan t ex skaffa er ett fadderbarn. Ni betalar då ungefär 150 kronor per månad. För dessa pengar kan en av de här organisationerna som arbetar för gatubarnen hjälpa ett barn med; skola, mat, kläder och någonstans att bo. 150 kronor är ju faktiskt inte så mycket för oss, men för ett gatubarn kan det betyda skillnaden mellan liv och död. Ni kan också skicka kläder som ni växt ur, leksaker, tandborstar, tvål eller annat som ni tror barnen kan behöva. Det finns flera organisationer här i Sverige som har insamlingar då och då och som sedan ser till att det kommer iväg till dem som behöver det. Vi i Sverige har det jättebra, vi får gå i skola helt gratis och även om det är lite tråkigt ibland så borde vi vara tacksamma för det. Ni kan faktiskt hjälpa gatubarnen genom att läsa och skaffa er mycket kunskap också. Vår värld idag är ju inte alltid så särskilt bra. Det finns stora orättvisor, många människor svälter, saknar hem, människor krigar och slåss, miljön blir sämre och sämre och så vidare. Alltså de som styr vår värld är nog inte så speciellt bra på det och de som är vuxna nu gör inte mycket åt det. Därför, skaffa er så mycket kunskap som möjligt nu, så att ni, när ni är vuxna kan göra något åt det som är fel i världen. Ni kan kanske förändra världen och göra den bättre. Kanske behöver det då inte finnas några gatubarn, inga som svälter eller inga som krigar.

Avsluta med att barnen får ge respons på det ni sagt. Låt dem berätta vad de vet om gatubarn, vad de skulle kunna tänka sig att göra för ett gatubarn och låt dem fråga om sådant de undrar över. Uppmuntra dem att verkligen göra något, även om de är små finns det alltid något de kan göra.

Detta behöver ni:

- *Pappkartonger, till skjul.
- *Tidningar, till täcken och skräp.
- *Potatissäckar, som madrass.
- *Skoputsarlåda.
- *Hink och svamp, för bilrutstvätt.
- *Försäljningsskiva, kartongbit med t ex suddgummin, pennvässare, några tuggummin och lite annat smått och gott.
- *Trasiga kläder, har ni på er.
- *Skräp, till soptippen.
- *Papperspojkar, 14 stycken i A4 format eller större, i klara väl synliga färger, en av pojkarna ska vara halv (eller något annat som kan illustrera mängden gatubarn).
- *Flaska, till docka.
- *Cykelring, som rockring.

Hem för gatubarn i S:Petersburg

Hoppets Stjärna stöder ett hem för gatubarn i S:t Petersburg sedan två år tillbaka. Många gatubarn har här fått hjälp, ett hem, omsorg och kärlek. Hemmet hyr även en bondgård utanför staden där barnen får komma och arbeta och lära sig ett levebröd. Detta gäller särskilt pojkarna. Flickorna försöker man hjälpa med andra yrken där de kan försörja sig själva.

Gatubarn i Filippinerna

I Filippinernas huvudstad Manilla ger Hoppets Stjärna hjälp till gatubarnen genom regelbundna matutdelningsprogram på soptippen, i West Crame och San Juan och andra gator och kvarter där gatubarnen håller till.

Barnen får mjölk och bröd. Hoppets Stjärna delar även ut kläder och samtalar med dem. Till jul försöker man hålla en speciell julfest för barnen och även ha med paket, god mat och godis till dem.

Hoppet är att man i framtiden ska få lokaler där gatubarnen kan få en mer långsiktig hjälp till att komma bort från gatan. Ett mål är också att hjälpa barnen hitta sina familjer igen och återförening dem med varandra. Hoppets Stjärna har även ett stort förebyggande arbete bland familjer på soptippen, för att förhindra att barnen ska bli gatubarn. Här får närmare 2 000 barn grundskoleundervisning eller komma till förskola varje dag, tack vare fadderstöd genom Hoppets Stjärna.

Räddad från gatan

Hon är glad i dag, mamma Georgina. Det är länge sedan någon såg henne le. För det mesta har man sett henne gå omkring i slummen i Nairobi, Kenya, sökande efter ett känt ansikte, äldste sonen Mark. En dag försvann han bara. Georgina sökte i veckor utan att veta vad som hänt sonen. Hade han råkat ut för en olycka, eller hade han slagit sig ihop med ett gatugäng? Oron gnagde inom henne varje dag och natt.

Mark är 10 år och går i fjärde klass. Då han var yngre hade han tur och fick gå på Hoppets Stjärnas förskola i Lunga Lunga. Georgina blev uppmuntrad av detta och sedan han gick ur förskolan har hon kämpat för att han ska få gå grundskolan. Nu kändes hela hennes kamp förgäves.

En dag blev hon kallad till en av Hoppets Stjärnas lärare i Lunga Lunga. Ovetande om vad ärendet var gick hon dit. Läraren som haft Mark på förskolan tidigare berättar att han stött i hop med Mark på gatan i Nairobi och att han tagit honom hem. Pojken var rädd för att gå hem igen så läraren bestämde sig för att det var bäst att försöka vara medlare. Georginas lycka visste inga gränser. Hennes förtvivlade sökande var över.

Mark hade stuckit hemifrån efter ett bråk med mamman. Han hade som hon fruktat hamnat i hop med ett gatubarnsgäng. De hade sniffat lim och stulit och tiggat. Mark sade bestämt att han inte gjort detta, men att gatubarnen hade låtit honom bo tillsammans med dem, då han inte kunde hitta hem.

Mark var fylld av skam och lovade att aldrig sticka hemifrån igen. Georgina är en av

många tusen ensamstående mödrar i slumkvarteren utanför Nairobi. En bland tusen- och åter tusentals på vår jord som ensam kämpar för att försörja sina barn. En förtvivlad kamp mot fattigdom, svält, och analfabetism. Att försöka överleva dag för dag är det enda hopp hon kan se i mörkret.

Georgina är en av de lyckliga som fick sitt barn tillbaka. Många barn kommer aldrig tillbaka. Hon är också en av de få i samma situation som troligtvis får behålla pojken utan att han sticker igen. Många barn föredrar gatan framför hemmet. Så illa blir de behandlade.

Här har Hoppets Stjärna en viktig uppgift. Genom fadderstödet till familjerna till mat, skolgång och skolsaker, blir en börda avlastad från de ofta ensamstående försörjarna. Detta hjälper även förhållandet mellan barnen och föräldrarna. De vuxna får en mindre pressad situation och kan få mera utrymme för att älska sina barn, inte bara bekymra sig om dagen i dag och framtiden. Denna hjälp kan ge föräldrar ökat tålamod med sina barn, och barnen får en bättre hemsituation.

Hoppets Stjärnas Gatubarnsarbete i Colombia

Hoppets Stjärnas största engagemang för gatubarn finns i Bogotá, Colombia. Här har Hoppets Stjärna sedan 1986 arbetat för gatubarn. Arbetet har utökats och inkluderar i dag förebyggande verksamhet för gatubarn både i Bogotá och andra städer. Detta arbete utförs i samarbete med två lokala organisationer, Jucum och Pan de Vida. Dessa organisationer samarbetar om de projekt som Hoppets Stjärna stödjer ekonomiskt.

Det arbete Hoppets Stjärna har understött längst är Jucum och dess tre-fas program för rehabilitering av gatubarn. De senaste åren har Pan de Vida bildats och fungerar som ett stöd för Jucum och andra organisationer som arbetar för gatubarnen. Pan de Vida hjälper bland annat till med organisering av arbetet, barnen och den ekonomiska redovisningen.

Arbetet är ett tre-steps program och börjar med en första kontakt med gatubarnen i huset "Den andra Vägen". Detta är ett kriscenter, ett hus på gatan, där barnen får komma och gå som de vill. Här får de mat och dricka, samt en varm dusch om de vill.

Det andra steget är transitcentret "Ny Morgon". Hit kommer barn som gärna vill prova att komma bort från gatan. De får bo här för att lära sig leva under ordnade förhållanden, under vuxnas ansvar. Vid transitcentret "Ny Morgon" har Pan de Vida även startat en förskola för gatubarn för att förbereda dem för skolgång. Vid transitcentret "Ny Morgon" tar de hand om barnen från "Den andra Vägen" 24 timmar om dygnet.

Barn som verkligen vill förändra sina liv och gå på skola och bo i familjer, får komma till gårdscentret "Det Återupprättade Arvet", ett lantbruk med familjehus för permanent boende gatubarn. Ytterligare ett lantbruk, gårdscentret "Hoppet" har öppnats eftersom flera barn kommit till programmet.

Andra hus och projekt för gatubarn är transitcentret "Oasen", samt ett program för att nå ut till tonårsflickor som håller på att duka under. Likaså får barn i slummen hjälp för att inte komma ut på gatan och bli gatubarn. Pan de Vida satsar även på att barnen ska få utbildning. Därför har de bland annat startat transitskolan "Manna", som har 25 elever som både bor och läser vid skolan. Barnen bor i familje-enheter med bara en gasugn, en vattenkran och en potta som toalett. Det är enkla omständigheter, men ett första steg bort från gatan.

Jucum och Pan de Vidas arbete för gatubarn i Colombia är uppskattat av myndigheterna i Colombia. 1993 frågade Socialdepartementet i Colombia om Jucum och Pan de Vida ville ta över ansvaret och driften av "Villa Javier," det största kriscentret för övergivna barn i Colombia. Detta har de tackat ja till, men det innebär även ett större ekonomiskt ansvar, och behov av ökade personalresurser.

Barnen Hoppets Stjärna arbetar för att hjälpa kommer alla från gatan eller från mycket underprivilegierade familjer, där föräldrarna är prostituerade, alkoholister, narkomaner, kriminella eller våldsmän.

